

ÇAĞDAŞ

TÜRK DİLİ

DİL DERNEĞİ'NİN AYLIK DİL VE YAZIN DERGİSİDİR.

Ocak 2014

Akşam Yemeğinden Sonra

Bütün Yurtseverlere Sesleniyorum!

Ömer Asım Aksoy:
Türkçeye Adanmış Bir Yaşam (1)

Uğur Mumcu'nun Acısı

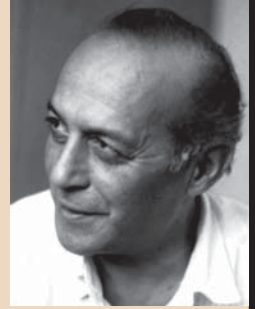
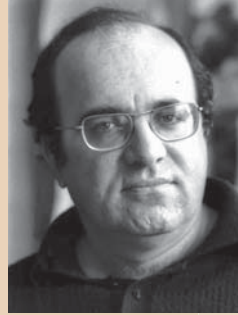
Kalıp Sanılan Ek-dizileri (4)

Guernica

Türkçenin Varsıllığı: Çotuksöken'in
Türkiye Türkçesi'nin Ekleri Kitabı

Çağdaşımız Gılgamış

Türkçesi Varken: Kulağın Belleği

Ceyhun Atuf Kansu ★ Sevgi Özel ★ Şerafettin Turan
Ömer Demircan ★ Kemal Bek ★ Daver Darende ★ Ertuğrul Efeoğlu
Işık Kansu ★ Murat Sayın ★ Yaşar Atan ★ Hülya Küçükaras
Çetin Örgen ★ Rainer Maria Rilke / A. Cengiz Büker
Marina Gorelova ★ Yücel Çağlar ★ H. Avni Öztopçu
Memet Harun Özer ★ İnci Ataç ★ Savaş Sönmez
Kubilay Oransay ★ Nail Bezel ★ Leyla Hanay ★ Nusret Ertürk
Kerem Turgut ★ Leyla Aybüke Gencer

Sayı: 311

ISSN 1300 - 1345

8,50 TL

YAZIM KILAVUZU

Cumhuriyet
Kitapları

DİL
DERNEĞİ

9. BASKI

ÇAĞDAŞ TÜRK DİLİ

Cilt: XXVI

Ocak 2014

Sayı: 311

Dil Derneği Adına Sahibi ve Sorumlu
Yönetmeni:
Sevgi Özel

Yayın Yönetmeni ve
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Günay Güner

Yazı Kurulu:
Prof. Dr. Ahmet Kocaman
Prof. Dr. Kaya Türkay
İşık Kansu
Öner Yağcı
Hidayet Karakuş
Ertuğrul Özüaydın

Grafik Tasarım-Uygulama:
Karınca Ajans
Meşrutiyet Cad. 50/9 Kızılay / ANKARA
Tel: (0312) 431 54 83

Basıldığı Yer:
Ames Matbaacılık 0312 257 09 97
Baskı Tarihi: 2 Ocak 2014
Yayın Türü: Yerel

Sürdürüm Koşulları:
Kurumlara yıllık 102,00 TL
(kurumlara indirim yapılır)
Bireylere yıllık 48,00 TL
Yurtdışı 50 euro

Sürdürüm için hesap numaraları:
T. İş Bankası Mithatpaşa Şubesi
4228 249006

IBAN
TR 370006400000142280249006

4228 3281 487 (euro hesabı)

IBAN
TR 330006400000242283281487

Posta Çeki: 30 51 11

Yönetim Yeri:
Konur Sokağı 34/4 Kızılay - ANKARA
Telefon:
(0312) 425 83 60 - (0312) 417 33 27
Belgeç:
(0312) 417 33 28

e-posta:
ctd@dildernegi.org.tr
www.dildernegi.org.tr
ÇTD süreli yayındır.

Dil Derneği, Bakanlar Kurulunun
24.07.2002 günlü 2002-4812 sayılı
kararı ile kamu yararına çalışan bir
dernektir.

İÇİNDEKİLER

Yayın Yönetmeninden.....	643
Öykü – Akşam Yemeğinden Sonra / Ceyhan Atuf Kansu	645
Bütün Yurtseverlere Sesleniyorum! / Sevgi Özel	648
Ömer Asım Aksöy: Türkçeye Adanmış Bir Yaşam (I) / Şerafettin Turan	651
Fotoğraf / Kerem Turgut	654
Şiir – Uğur Mumcu'nun Acısı / Çetin Örgen	655
Kalıp Sanılan Ek-dizileri 4 / Ömer Demircan	656
Düşünçizi / Marina Gorelova	660
Guernica / Daver Darendé	661
Türkçenin Varsılığı: Cotuksöken'in Türkiye Türkçesi'nin Ekleri Kitabı / Kemal Bek	662
Çağdaşımız Gılgamış / Ertuğrul Efeoğlu	667
İnsanların Sözü Korku Verir Bana / Rajner Maria Rilke - Almancadan Çeviren: A. Cengiz Bükler	670
El Ele Dönüştüreceklerdi Dünyamızı / Yaşar Atan	671
Öykü – Nisan Gecesi / İnci Ataç	674
Ankara Kedisi Misket / İşık Kansu, Murat Sayın	675
Şiir – Yük / Kubilay Oransay	676
Türkçesi Varken - Kulağın Belleği / Hülya Küçükaras	677
Sevgi Üzerine: Soljuk Soluğa Yaşamalı İnsan / Memet Harun Özer	679
Şiir – Güz / Nail Bezel	682
Bilmesine Biliyoruz da "Anlayabiliyor muyuz" Acaba? / Yücel Çağlar	683
Resim / H. Avni Özpöçü	686
Öykü – Güne Adım / Leyla Hanay	687
Yaşamın Akışındaki Rastlantılar / Nusret Ertürk	689
İki Eski Ankara Yapısı / Savaş Sönmez	691
Aziz Nesin 98 Yaşında.....	693
Öykü – Meşe Ağacı / Leyla Aybükce Gencer	694

Gerçekler Yansımalar

Bir Kara Çalma Öyküsü	696
Gölgeler Islanmaz	696
Hümanizm ve Laiklik Açısından İtalyan Edebiyatı	697
Evimizin Duvarları	698
Özgürlük Düşü.....	698
Karabasan Kısa Dönem Öyküleri.....	699
Ankara Kitaplar / Savaş Sönmez	699
Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin İlk Toplu Konutu Namık Kemal Mahallesi 1945 -	699
Bir Kentin Tarihi Serencami - Ankara, Kent ve Siyaset Yazıları.....	700
Ulusal Eğitim Derneği 2013 Eğitim Onur Ödülü Prof. Dr. Fatih Hilmioglu'nun.....	701
Bulmaca / Savaş Sönmez	702

DİL DERNEĞİ

ÖMER ASIM AKSOY ÖDÜLÜ

Yaşamı boyunca Dil Devriminin ödünsüz savunucusu olan, 30 Ekim 1993'te yitirdiğimiz Ömer Asım Aksoy'u dilci ve devrimci kişiliğiyle yaşatmak, düşünce ve yapıtlarını gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla Aksoy Ailesiyle Dil Derneği'nin düzenlediği "**Dil Derneği Ömer Asım Aksoy Ödülü**", 2014'te yazınsal ya da bilimsel bir "**çeviri**" yapıta verilecektir.

Ödüle Katılma Koşulları

- 1) Ödüle aday yapıtın, 1 Ocak 2013 - 30 Haziran 2014 arasında yayımlanmış olması gerekmektedir.
- 2) Ödüle son başvuru tarihi, **5 Temmuz 2014**'tür.
- 3) Ödüle aday yapıtlarda Dil Derneği'nin amacına uygunluk, Türkçenin yaratıcı olanaklarını kullanmadaki başarı, yazınsal-bilimsel duyarlık ve değer aranacaktır.
- 4) Ödüle aday gösterilecek yapıtlardan **altısının**, başvuru dilekçesi ve kısa yaşamöyküsüyle birlikte yazarın kendisince ya da izin belgesiyle birlikte yayınevince Dil Derneği'ne gönderilmesi gerekmektedir (postadaki gecikme göz önüne alınmayacaktır).
- 5) Aksoy Ailesinin parasal katkısıyla düzenlenmekte olan ödül, **3.000,00 TL** olarak belirlenmiştir.
- 6) Seçici kurul **Prof. Dr. Necdet Adabağ, Prof. Dr. Rahmi Er, Prof. Dr. Nedim Kula, Prof. Dr. Nevin Özkan** ve (aile adına) **Sevgi Özel**'den oluşmaktadır.
- 7) Her çevirmen, ödüle tek bir yapıtla başvurabilir.
- 8) Ödül bölüştürülmeyecek, tek bir yapıta verilecektir.
- 9) Ödül töreni, 26 Eylül 2014'teki 82. Dil Bayramında yapılacaktır.
- 10) Ödüle, Dil Derneği Yönetim Kurulu üyeleri aday olamazlar.

Bilgi için:

Tel. 0312- 425 83 60 / 417 33 27; belgeç. 0312- 417 33 28

[www. dildernegi.org.tr](http://www.dildernegi.org.tr)

dildernegi@dildernegi.org.tr

Yayın Yönetmeninden

Günay Güner

Sevgili Dostlar,

Yeni yılınızı, yeniden, yürekte kutlarız.

Tümüyle insan kurgusu olan zaman yaşamımıza nasıl da egemen. Tarih boyunca direnç kazanmanın, engelleri katlanılır kılmanın yolları aranmış. Yeni yıl, yenilenme gereksinimini karşılayarak, duygu ve us bütünlüğünü diri tutarak dayanma gücü, umut sağlıyor.

Türkiye'nin gündemine yetişmek her zaman çok zor olmuştur. 2013 yılının son günlerinde ise daha da zorlaştı. Ardı ardına gelen gözaltılar, sorgular... Nerelere değin uzanacağına ilişkin kestirim çabaları.

Yine dil yönünden bakarsak, halkın bilgi alma hakkını karşılamaktan bile isteye uzak duran "basın", "sürdürmeye devam etmek" yanlısının yakıcılığının bir türlü ayırdına varamıyor.

Ocak ayları **Uğur Mumcu**'yu anma, anlama aylarına dönüştü. O ne değin anlatılsa az. Mumcu'nun, o büyük Atatürkçünün, devrimcinin, her biri belgelere, kanıtlara dayanan yapıtlarında açıkladığı gerçekler günümüzü de aydınlatmaktadır. Bu onun bilimsel bakışının, halk sevgisinin, çalışkanlığının sonucudur. 24 Ocak 1993 günü yayımlacıların tetikçilerince bombalanarak öldürülmesiyle, aramızdan koparılıp alınmasıyla Türk halkının gerçeklere ulaşma olanağı da büyük ölçüde engellendi. Uğur Mumcu'yu saygıyla, sevgiyle, dinmeyen özlemle anıyoruz.

Uğur Mumcu'nun öldürülmesinden iki yıl sonra yine bir bombalama eylemi sonucunda öldürülen Yazar **Onat Kutlar** sinema yazarlığının yanı sıra usta bir öykücüydü. Yazdığı az sayıdaki öyküyle yazınımıza damgasını vurdu. Ulusumuzu dize getirmeyi amaçlayan yayımlacı güçler ne çok aydınımıza, bilim insanımıza, yazarımıza kıydılar. Ne ki amaçlarına ulaşamadıkları, ulaşamayacakları çok açık.

Cemal Süreya şiirimizin kilit taşlarından. Ozanın nasıl bir kişi olması gerektiğini yaşamıyla da ortaya koymuştur. Dimdiktir, ödünsüzdür, onurludur. Toplumsal sorumluluk noktasında da çok duyarlıdır. Düzyazılarıyla da şiirleri değin etkili olmuştur. Yazarlarımızın kişilikleri üzerine eşsiz denemeler kaleme aldı. Son anlarında bile şiirleydi: Ölüyorum tanrım / Bu da oldu işte. // Her ölüm erken ölümdür / Biliyorum tanrım. // Ama, ayrıca, aldığın şu hayat / Fena değildir... // Üstü kalsın...

Kısa zaman önce, 1 Kasım 2013 tarihinde yitirdiğimiz Prof. Dr. Cem Dilçin çok değerli, geniş birikimli bir dilbilimcimizdi. Saygıyla anıyoruz.

2014 yılı Orhan Kemal'in doğumunun 100. yıldönümüdür. Başlayan bu yılda Orhan Kemal'i, bilgilendirici, coşkulu etkinliklerle anmalıyız.

Buyurganlığın değil eşitlik, özgürlük, içtenlik dilinin egemen olacağı bir gelecek dileğiyle.

Saygılarımızla.

DİL DERNEĞİ BEŞİR GÖĞÜŞ TÜRK DİLİ VE EĞİTİMİNİ GELİŞTİRME ÖDÜLÜ

Dil Derneği'nin kurucu üyesi, Dilci, Eğitimci Beşir Göğüş'ün Dil Devrimi-ne, Türkçenin eğitim ve öğretimine verdiği emeği unutturmamak, kişiliğini ve düşüncelerini gelecek kuşaklara aktarmak için Göğüş Ailesi ile Dil Derneği, "Dil Derneği Beşir Göğüş Türk Dili ve Eğitimi Geliştirme Ödülü"nü düzenlemiştir.

Ödül, "Türkiye Türkçesiyle ilgili çalışmalar"dan birine verilmektedir.

Beşir Göğüş Ödülü Katılım Koşulları

- 1) Ödüle aday araştırmalarda Dil Derneği'nin amaçlarına uygunluk, Türkiye Türkçesinin araştırılmasına, eğitimine bilimsel katkı, dilin yaratıcı olanaklarını kullanma başarısı aranacaktır.
- 2) Ödüle 1 Ocak - 31 Aralık 2013 arasında yayımlanmış ya da hiç yayımlanmamış araştırmalar aday gösterilebilir (yayımlanmamış araştırmalar, A-4 kâğıda, iki aralıkla yazılacaktır).
- 3) Ödüle bireysel ya da ortak çalışmalar aday olabilecektir.
- 4) Ödüle aday yapıttan altı tanesi, başvuru dilekçesi ve kısa yaşamöyküsüyle yazarın kendisince ya da yazarın izin belgesiyle birlikte yayınevinde Dil Derneği'ne gönderilecektir (postadaki gecikme göz önüne alınmayacaktır).
- 5) Ödüle son başvuru tarihi, 31 Aralık 2013'tür.
- 6) Seçici kurul, **Dilek (Göğüş) Ülgüray, Emin Özdemir, Prof. Dr. Cahit Kavcar, Prof. Dr. Sedat Sever, İbrahim Dizman**'dan oluşmaktadır.
- 7) Ödül bölüşürülmeyecek, tek bir yapıta verilecektir.
- 8) Ödül, 1.500 TL'dir, Beşir Göğüş'ün doğum günü olan 12 Şubat 2014'te bir törenle verilecektir.
- 9) Ödüle Dil Derneği Yönetim Kurulu üyeleri aday olamazlar.

Bilgi için:

Tel. 0312- 425 83 60 / 417 33 27; belgeç. 0312- 417 33 28

www.dildernegi.org.tr

dildernegi@dildernegi.org.tr

Öykü

Akşam Yemeğinden Sonra

Ceyhun Atuf Kansu

Akşam yemeğinden sonra, baba eline bir kitap aldı. Hemingway'ın Kilimanjaro'nun Karları. Pek sevdiği bir şeydi bu, bir filmin, varsa, ilkönce hikayesi ve romanını okumak. Eve gelir gelmez, sinemanın duvar ilanında Kilimanjaro'nun Karları'nı gördüğünü karısına söylemişti.

Kadın:

- Kimler oynuyor? diye sordu.

- Gregory Peck, Ava Gardner.

- Ah, ne güzel!

- Eser de Hemingway'ın. Şimdi o hikâyeyi okuyacağım.

Altı yedi yaşlarındaki kızı, tenis topuyla oynuyordu, muşambalı döşemeye pat! pat vuruyor, bir, iki, üç diye sayıyordu. Top, dört olmadan düşüyordu. Yedi aylık oğlan çocuk, iskemlesinden ablasına bakıyor, ellerini oynatıyor, bağılıyor, ağzından çıkardığı yuvarlak ilaç kutusunu yere atıyordu. Baba başını kaptan kaldırarak:

- Gürültü etme kızım, görüyorsun okuyorum, dedi.

Hikâye otuz, otuz beş sayfa kadar tutuyordu. Ortalarında idi. Mandaların resmini çekmek isterken adamın dizine diken batıyordu. Kız aldırmadı, top oynamayı bırakmadı: Bir, iki, üç.

- Of, hep düşünüyor.

Bir, iki, üç...

Bebek ağlamaya başladı. Anne oda ya girdi. Çocuğu divana yatırdı. Kız top oynamayı bıraktı:

- Kardeşime ben bakayım anneciğim.

Annesi muhallebi pişirmeye gitti. Baba kitabı okuyor ve düşünüyordu: Hemingway, senaryosu için bu filmin, bir buçuk milyar dolar almış. Bir gazete de okumuştı. Çok para. Hemingway'ın yaptığı ne? Afrika'da kaplan avlamak, viski içmek, dünyayı gezmek, balığa çıkmak. Bu yazarın dünya görüşü yok. Hayata özel bir bakışı, hayata karşı özel bir davranışı yok. Yazarlığı için söylüyorum elbette. Kadın işinde, av konusunda, yolculuklarında özel bir bilgisi, özel bir tutumu olabilir.

Hikâyelerinde bir şey eksik. Çok yaşayan, çok görmüş insanın dağınıklığı, kuşkuculuğu. Hayatı böyle dağınık yaşamış insanlarda bir dünya görüşü olamaz. - Büyük lâf ya! - Yıllarca hapishanede yatmış, yıllarca hasta döşesinde kalmış, hatta bir pencereden yıllarca tek bir kiraz ağacına bakmış bir insanın bir dünya görüşü olabilir. Ama Hemingway'ın bir dünya görüşü olamaz. - kesin yargı! - Viski soda, bütün

bildiği bu. Ben çok insan tanıdım diyor, ben çok yerler gezdim diyor. Belli zengin adam. Yazılarından çok kazanıyor. Benim bir aylığım ailece uçakla İstanbul'a gitmeye yetmez! – Ben yaşadım diyor. Sizin bilmediğiniz, bilemeyeceğiniz yerlerde yaşadım. Tehlikeyi denedim, ta Afrika'nın içlerine gittim, arslan, kaplan avladım. Ben böyle bir adamım işte. Oku hikâyelerini ne var? Yavan. O kadar dağınık hayattan ne kalmış geriye? Kartpostallar ve arslan postları! Biliyorum bir insanın arslan avlaması için bir dünya görüşü olması gerekmez. Tersine, dünya görüşüne varmak için de arslan avcısı olmak gerekmez. Ama bir şey eksik Hemingway'da. Gene bir şey eksik. Sait Faik'i değişmem ona. Papaz Efendi hikâyesi. O "bir şey" işte. Açır yeniden zevkle okursun. Hemingway'ı her sabah yeniden oku bakalım. Orhan Kemal de var. Sarhoşlar hikâyesini oku. Yaşamış işte, mahpus gibi, hasta gibi, kırk yıl bir pencereden kiraz ağacına bakar gibi yaşamış, benim adını bulamadığım "bir şeyle" yaşamış. Bu "bir şey" yok Hemingway'de.

Kız çocuk, bebeğin üstüne abanmıştı. Öpüyordu. Bebek ayaklarını oynatıyordu. Gülüyordu. Baba, kitaptan gözlerini kaldırdı:

- Eğilme öyle kardeşinin üzerine, ezeceksin.

- Bir şey yapmam baba, ben onu seviyorum.

Baba yeniden kitaba döndü. Hemingway Paris'teki hayatını anlatıyor. Okumayı kesti. Divana baktı. Kız, bebeği kaldırmış oturtuyor, düşürecek.

- Yapma kızım düşüreceksin.

- Düşürmem baba.

Kız aldırmadı. Bebekle bir taş bebek gibi oynuyor. Baba kalktı, kızın başına hızla vurdu. Kızın başı bebeğin başına çarptı. Kız da bebek de ağlamaya başladılar.

- Niye vuruyorsun baba? Ben ona bir şey yapmıyordum ki, kalkmak istemişti kaldırıyordum.

Anne, elinde süte bulaşmış bir kaşıkla geldi. Bebeği aldı.

- Anne ben bir şey yapmadım ki. Hemen vuruyor. Ne yapsam vuruyor. Ben kardeşimi seviyordum. Kalkmak istiyordu. Kaldırıyordum. Başıma vurdu babam. Benim başım da bebeğe vurdu. Ben bir şey yapmadım ki...

Kız, divanın bir köşesine çekilmiş, içli içli ağlıyor; durmadan: "Ben bir şey yapmadım ki, ne yapsam vururlar, ben kardeşimi seviyordum" diyordu. Baba, anneye hiç bakmadı. Anne, çocuğu alıp arabasına yatırdı. Ona muhallebi yedirecekti. Baba göz ucuyla kızına baktı. Onu öyle seviyordu ki şimdi. Acıyordu ona. Kız, elleriyle gözlerini ovuşturuyordu. Baba kitabını okuyor, hem de düşünüyordu: - Niye vurdum sanki? Sert vurdum hem. Acıdır. Hem niçin başına vuruyorum. Çocukların başına vurmak doğru değil. Kızına kızına vurmalı. Başa vurmak tehlikeli. Göz sınırı birden bire daralabilir. Birden bire babanın aklına böyle bir şey geldi. İrkildi. Böyle bir şey olursa, ne olur? Sol gözü görmeyebilir çocuğun. Felaket! Korkunç bir şey. Birden acı duydu içinde. Kızının sol gözü görmüyor. Kendisi yaptı bunu. Göz ucuyla yeniden kızına baktı. Kız, şimdi çocukça, yapmacık ağlıyordu. Acaba bir şey oldu mu? Sabaha belli olur. Ah, bir uyusa şimdi. Sabah olsa, sabah uyansa. Nasılsın? kızım dese. Kızı görüyor, bakıyor, hiçbir şeyciği yok. Oh, ne güzel! Sevinç içinde kızını öpecek o zaman. Uyku saati bir gelse. Kitaba döndü. Dünya görüşü ha? Acı ile düşüncelerini eleştirdi. Dünya görüşü demek – Nasıl da biliyor-sun böyle lafları!- Yıllarca bir adamın bir pencereden kiraz ağacına bakması: Yaa... o adamın dünya görüşü!

Kızını döven adamın dünya görüşü ne ola ki? Köylüler gibi, hem de müjlikler

gibi çocuğunu dövüyorsun. Eğit bilim, ruh bilim, çocuk eğitimi falan filan okudun. Bütün bunları okudun da, gene çocuğunu dövüyorsun, hem kıcına kıcına değil, votka içmiş müjrikler gibi başına vuruyorsun. Dünya görüşü, ha? İlk önce yalın bir açıyla dünyaya bakmalı, basit şeyleri bilmeli: Çocukların dövülmeyeceğini, çocukların dövülmemesi gerektiğini bilmeli! Çocukları dövdükten, döveldikten sonra, dünya görüşün senin neye yarar? Sen şimdi dünya görüşlerini bir yana bırak bakalım, çocukların dövülmeyeceğini öğren, milyonlarca köylünün, Çin’de, Hindistan’da, Türkiye’de karılarını, çocuklarını dövdüklerini, senin gibi böyle hırsla, gözleri dönmüş bir çılgın gibi çocuklarını dövdüklerini düşün. O çocukların bir köşede içli içli ağladıklarını, hiçbir şey yapmadan, ellerini kaldırmadan iç çektiklerini düşün.

O sırda odaya büyükanne de girdi.

- Niye ağlıyor bu kız? diye sordu.

Kız gözlerini ovuşturuyordu.

Büyükanne:

- Alnı kızarmış, dedi.

Baba gene göz ucuyla, korkuyla kızına baktı. Ona da alnı kızarmış gibi geldi. Büyükanne döndü, sobaya bir büyük odun attı. Odun kapakta takıldı kaldı. Bir türlü girmiyordu. Oduna habire girsin diye vuruyordu. Baba kitabı bırakıp kalktı. Sobaya gitti. Kız da bu işle ilgilenmedi. O da yerinden kalktı. Baba ferahladı. Kızının başına baktı, alnında kızarıklık yoktu. Ağlamaktan, ovuşturmaktan gözleri kızarmıştı yalnızca. Bir de elleriyle gözyaşlarını saçlarına yaymış, sarı saçları ıslanmıştı. Akşam ışığında saçlarında gözyaşı çığları parlıyordu. Baba:

- Bana keseri getir, dedi.

- Peki babacığım.

- Avadanlık kutusunu da getir. İçinde kerpeten var, demir çubuklar var ya, o kutuyu.

- Biliyorum, dedi, kız.

Çıktı, keseri ve kutuyu getirdi. Baba çalıştı ve odunu sobanın kapağından içeri attı. Kız, avadanlık kutusundan bir büyük somunu çekip aldı.

- Bunu alayım mı baba?

Baba:

- Al, dedi.

Kız, büyük somunla döşeme muşambası üzerindeki karelerde sek sek oynamaya başlamıştı. Baba yeniden kitabına döndü. Biraz sonra kızı gelip dizinin dibine oturdu. Küçük parmaklarını kitabın kabına değdiriyordu. Okumaya çalışıyordu. Yeni okuma öğreniyordu.

- kli...man...jo...kar...la...rı...

- klimanjo mu iyi bak.

Kız yeniden heceledi:

- k...k...kli...man...jonun.

- Okumadan sıfır alacaksın sen.

Bebek, muhallebesini bitirmiş, keyifle kendi kendine söylenmeye başlamıştı.. Kız, annesini öptü. Her şeyi unutmuş gibiydi. Geldi, babasını da öptü.

- Allah rahatlık versin babacığım, Allah rahatlık versin anneciğim.

- Sana da kızım.

Kız yatınca, anne, babaya:

- Kardeşi yüzünden onu dövme, dedi. Çok üzülüyor. Kardeşi yüzünden dövülmek istemiyor. Görüyorsun, kardeşini seviyor. Dövlünce, hem seviyorum, hem de kardeşim yüzünden dövülüyorum, diyor. İçinde kötü duygular uyanabilir kardeşine karşı. Baba hikâyesinin sonlarına gelmişti. Karısına baktı. İçinden: "Peki" dedi. "Peki, onu dövmemeliydim." Sonra kilimanjora diyorum, oysaki kilimanjaro... Kızımın okuduğu gibi klimanjo...kiliman...kilimanjoro. Ne güç dağ adı. Üstelik de pek yüksek, 6500 metre.

Işık Kansu tarafından Ceyhan Atuf Kansu'nun belgeliğinde yeni bulunan "Akşam Yemeğinden Sonra" başlıklı öyküsü ilk kez dergimiz Çağdaş Türk Dili'nde, aslına bağlı kalarak yayımlanmaktadır. Yayımlanmasına izin veren Işık Kansu'ya gönül borcumuzu sunarız.

Bütün Yurtseverlere Sesleniyorum!

Sevgi Özel

Ülkemizin karanlık bir sürece saplandığı, eğitim başta olmak üzere bütün cumhuriyet kurumlarının tehlike içinde olduğu günlerden geçiyoruz. Çok uzun zamandır hükümetler dil, eğitim ve ekin siyasalarını usun öncülüğü, bilimsel ve sanatsal verilerle değil, siyasal çıkarlar doğrultusunda yönlendirmektedir. Eğitim kurumları siyasanın oyun alanı, eğitim dizgele-ri de oyuncağı olmuştur; “milliyetçi muhafazakârlık”ın gericiliğe dönüştüğü günümüzde inanç ve kökeni ayrımı gözetilmeden bütün Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarının ortak dili Türkçe gibi Mustafa Kemal Atatürk’le ve onun yaptığı bütün devrimlerle hesaplaşmaktadır.

Atatürk’e inanan, onun devrimle-riyle Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olma kimliği kazanan, ülkemizin yeniden çağdaş dünya ile yarışmasını isteyen bütün devrimciler acı ve öfke içindedir. Bizler Mustafa Kemallerin ardıllarıyız; bu cumhuriyetin nasıl kurulduğunun, her alandaki devrimlerle neler kazan-duğımızın bilincindeyiz. Karşımızda

Atatürk’ten; Türk, Türkçe, Türkiye Cumhuriyeti demekten, çocuklarımıza okutulan “Andımız”dan, TC kısaltma-sından korkan, korkusunu bastırmaya çalışırken saldırganlaşan aymazlar var!

Son yıllarda Atatürk’le hesaplaşan-ların, devrimleri bir bir budayanların yanlış yolda olduklarının da bilincinde-yiz; ne ki bu bilinci taşımak yetmiyor; önümüzde Atatürk’ün öncülüğündeki Kurtuluş Savaşı örneği var; Atatürk’ün Söylev’i var; 90 yıllık devrim deneyi-mimiz var. Onca yokluk ve yoksunluğa karşın yayılmacıyla işbirlikçisini bozgu-na uğratan, bir imparatorluğun yıkıntı-larından çiçek gibi laik bir cumhuriyet yaratan gerçek devrimcilerin kalıtı var.

İşte onlardan biri Ömer Asım Ak-soy ise bir başkası Prof. Dr. Şerafettin Turan’dır ve onlar gibi düşünen; ülke-mize ve Türk Devrimine emek veren yüzlerce devrimci var. Yeni yılın bu ilk sayısında Prof. Turan’ın “Türkçeye Adanmış Bir Yaşam”ı anlatan yazısı-nın ilk bölümünü sunuyoruz. Prof. Tu-ran’ınki de böylesi bir yaşamdır. Ömer Asım Aksoy da Prof. Şerafettin Turan

da düşünceleri, eylemleri ve yapıtlarıyla, yetiştirdikleri yüzlerce öğrenciyle kendilerine değil ülkeye paha biçilmez değerler katan ödünsüz birer cumhuriyetçi, ödünsüz birer Atatürkçü, ödünsüz birer yurtseverdir. Yaşamlarının her aşamasında aynı savaşımın ödünsüz savunucuları olmanın yanı sıra yol arkadaşlığı, yoldaşlık da yapmışlardır. Onların örnek yaşam ve yapıtları, bu karanlık dönemden çıkışı sağlayacak birer meşaledir! Aydını bu denli bol, aydınlatıcı gücü bu denli gür olan bu cumhuriyetin her yaştaki gençlerine ne yılgınlık yakışır ne öfkeye yenilmek!

Bu nedenle bizler bu karanlık dönemi aşmak için olup bitenlerin izleyicisi olmamalıyız. Önümüzde Mustafa Kemaller, Aksoylar, Turanlar gibi önderlerimiz var. “Hasta adam” denilerek silahları alınmış, ordusu dağıtılmış, bütün yurdu işgal edilmiş bir imparatorluktan Mustafa Kemal gibi bir yiğit çıkaran bu topraklar, bu halk, onun düşünceleriyle yetişmiş nice yiğitler yetiştirmiştir. Atatürk’le hesaplaşanlar, onun düşüncelerinden ve eylemlerinden ne denli korkuyorlarsa ardıllarından da o denli korkuyorlar. Ussal ve bilimsel olandan başka doğru tanımadığı için laik bir cumhuriyet kuran Atatürk’ün ardılları olarak bizler de öfkemize yenilmeden silkinmeliyiz.

Ömer Asım Aksoy bu dünyadan ayrılana dek durmadı; devrimleri yok sayanlarla savaştı. Prof. Turan da yaşamının hiçbir aşamasında yılgınlığa yenilmedi. Ödünsüz bir Atatürkçü olan Uğur Mumcu’nun kallesçe bombalanarak öldürüldüğü ocak ayı, hem Mustafa Kemalleri hem Ömer Asımları, onlar

gibi düşünen ve yaşayan aydınlarımızı anmakla yetinmeyeceğimiz, onlar gibi savaşım vereceğimiz bir aydınlık sürecin başlangıcı olsun! Dileğimiz bu; ama dilemek yetmez!

Prof. Dr. Şerafettin Turan’ın Ömer Asım’ı anlatan bu yazısının, unuttur gibi olduğumuz kimi değerlerimizi anımsatmaktan çok, o değerleri yitirmemek için verilecek savaşımın ateşleyicisi olmasını diliyoruz; ama dilemek yetmez! Laik cumhuriyetimizin erinç, barış içinde olması için bir ömür tüketen ya da acımasızca öldürülen aydınları ölüm ya da doğum günlerinde anmak da yetmez! Böyle yapıyorsak, onların fotoğraflarına bakmayı bile hak etmiyoruz demektir!

DTCF’de öğretim üyesi ve dekanen gençliğe verdiği emeği; Atatürk’ün Türk Dil Kurumu’nun seçilmiş son başkanırken Atatürk kurumlarını kapatan 12 Eylülcülere verdiği dersi unutmuyoruz. Prof. Turan’a, Dil Derneği’nin kuruluşuna, kuruluştan sonraki savaşıma katkısıyla bizleri ayakta tutan düşünce ve eylemleriyle gönül borcumuz sonsuzdur. Bu borcu ödemenin tek bir yolu var; o ve onun gibi dik duruşunu bozmayan devrimcilerin savaşımına sahip çıkmak! Bu sözü dün olduğu gibi yarın da unutmayacağız! Prof. Dr. Şerafettin Turan’ın daha uzun yıllar yolumuzu aydınlatmasını diliyoruz!

2014, iki aydınımızın Ömer Asım Aksoy’un da Uğur Mumcu’nun da ölümün 21. yılı... 95 yaşındaki Ömer Asım Aksoy Cumhuriyet Bayramından iki gün sonra, 30 Ekim 1993’te öldü; 29 Ekimde bayramını kutlamak için aradığımızda çok üzgündü; Kenan Evren’in abuk sabuk konuşma ve eylemleri yü-

zünden salt Cumhuriyet Bayramlarındandır değil cumhuriyetten, devrimlerden uzaklaştığını, bizleri çok tehlikeli günlerin beklediğini söylemişti. Keşke yanılseydi; ancak “ateşi ve ihaneti” gören bu kuşağın öngörülerini dün olduğu gibi bugün de şaşmıyordu. O ve o kuşaktan olanlar ilerlemiş yaşına karşın kavgayı bırakmıyordu; ardılları olan bizler, onlar gibi hak ve özgürlük kavgası veremedik. Verenlerin önde gelenleri ya zindanlara atıldı ya öldürüldü. Ömer Asım Ustamızın 24 Ocak 1993’te Mumcu’nun öldürülmesine, “Sırasız ölüm, sıra benimdi” diyerek nasıl yandığını, nasıl ağladığını biliyorum.

Ölüm her yaşta erkendir; sıralı sırasız giden bütün aydınlarımızı; Ömer Asım Aksoy’u ve Uğur Mumcu’yu... Adalet ve demokrasi yolunda savaşım verirken ölen ya da öldürülen bütün devrimcileri saygıyla anıyoruz; ama anmanın yetmeyeceği günler yaşıyoruz.

Ömer Asım Aksoy şöyle diyordu:

“Bir ulusun varlığını yabancı güçlerle korumaya çalışmak, gülünç bir safaktan ileri gelir. Tarih, önümüze serdiği sayısız örneklerle bunun acı sonuçlarını göstermektedir.

Yabancı güçlerin yardımıyla ayakta duran bir ülkeye bağımsız denemeyeceği gibi, yabancı dillerin desteklemesiyle görevini yapmaya çalışan bir dile de bağımsız denemez.”

Onun gibi bir devrimci olan Uğur Mumcu da şöyle diyor:

“Kendilerine Atatürkçüyüz dedirtenlere sorun bakalım: Devletçiler mi? Hayır...

Özel sektörcü ve holdingcidirler; devrimciler mi? Ne gezer? Devrim sözcüğünü bile kullanmaktan korkarlar; halkçılar mı? Halkçılık ne kelime? ‘Halk egemenliği’ dence tüyleri diken diken olur, ne halkçılığı? Laik midirler? Hayır, tersine, laikliğe taban tabana aykırı Türk-İslam sentezi düşüncesini benimseyip devleti, bu ideolojik görüşün her yaştaki militanları ile doldururlar, milliyetçiliği ise Atatürkçülükle bağdaşmayan muhafazakârlık biçiminde anlarlar. (...) Manevi değerlere gelince, bu değerler, insanın, bireysel olarak, dürüst ve ahlaklı olmasını gerektirir. Dinsel inançlar da, özünde insanları, dürüst ve ahlaklı insan yapmaya yarar. Hiperenflasyonlu ve düşük ahlaklı bir düzende, bin bir türlü kapkaçla yaşayan, birbirlerini aldatan, kandıran, sömüren, ‘köşe dönmek’ için yüz bin çeşit külâh giyenlerin hangisi manevi değerlere bağlıdır? Hiçbiri, hiçbiri... Bunlar, manevi değerlere değil, ‘maddi değerler’e bağlıdırlar. (...) ‘Kuvvayımilliye ruhu’ ile yücelen ‘milli ve manevi değerler’ şimdi ‘kuvvayı ticariyye ruhu’ ile açık arttırmaya çıkıyor. Soygunun, rüşvetin kol gezdiği ortamlarda, arabesk ümmetçilik ile faşizan ırkçılığın adı ne zamandan beri milli ve manevi değerlere bağlılık olmuştur? Geçin efendim, geçin...” (31 Mart 1985)

*

2014’ün ülkemize gerçek demokrasi ve barış getirmesini; Atatürk ve Türk Devrimiyle savaşan aymazların ülkeye, çocuklara, kadınlara ve gençlere daha çok zarar vermeden kendi aymazlıklarını içinde eritmesini diliyoruz! Diliyoruz; ama dilemek yetmez!

Ömer Asım Aksoy: Türkçeye Adanmış Bir Yaşam (I)

Şerafettin Turan

Ailesi ve Öğrenimi

A tatürk'ün öncülük ettiği devri-
min ana öğelerinden biri olan
Türkçenin özleştirilmesi, geliştirilme-
si ve güzelleştirilmesi çalışmalarının
simgesi ve bilinçli savunucusu olarak
tanınan Ömer Asım, 1898'de Antep'in
Alaybeyi Camisi, günümüzde Alaybeyi
çarşısı yakınındaki evde gözlerini dün-
yaya açtı. Aile söylencesine göre babası
Abdurrahman Efendinin soyu Akko-
yunlulara dayanmaktadır. Malatya yön-
lerinden gelip Antep'in Küllü köyüne
yerleşen aile, bu yüzden başlangıçta
Küllüzâdeler daha sonraları da *Şevketza-
deler* diye anılır olmuştur. Annesi Fatma
ise "*Bayramzadeler*"dendir. Çok erken
yaşlarda babasını ve annesini yitiren
Ömer Asım, Soyadı Yasasının kabulü
sırasında kardeşleriyle birlikte *Aksoy* so-
yadını almıştır.

Ömer Asım'ın çocukluk ve gençlik
yılları Osmanlı İmparatorluğunun par-
çalandığı, savaşların birbirini izlediği
ve Antep'in işgal edildiği dönemlerde
geçmiştir. Babasıyla annesinin düzen-

li eğitim öğretim görmemiş olmalarına
karşın Ömer Asım, güçlüklerle de olsa
ağabeyi ve erkek kardeşi gibi üniversite
düzeyinde öğrenim görmeyi başarmış-
tır. 1905'te Mahmudiye Okulunda öğ-
renime başlamış ve üç yıl olan bu oku-
lu "*rık*"a denilen yazı dersi dışındaki 11
dersten tam not (10) alarak bitirmiştir.
Antep Rüştîyesinin (ortaokulunun) üç
sınıfını da birincilikle geçmiştir. Çalış-
kan oluşuyla 2. sınıfa geçerken bir kol
saatiyle ödüllendirilmiştir. 1911'de önce
Aynül-Maarif İdadisinde (lisesinde), iki
yıl okumuş; sonra buradan yeni açılan
Ticaret İdadisine girmiş; bütün sınıfları
birincilikle geçerek bu okulu 1916'da bi-
tirmiştir.

Onun liseyi bitirishi Birinci Dünya
Savaşı yıllarına rastladığı için yükse-
köğrenimini tamamlama olanağı bula-
mamıştır. Bu nedenle Halep'teki posta
ve telgraf başmüdürlüğünde çalışmaya
başlamış; çok geçmeden de Antep'e gön-
derilmiştir. Haberleşme görevi önemli
sayıldığından, o da bu görevi başarıyla
yaptığından askerlik yükümlülüğü erte-

lenmiştir. 1919 Eylülünde memuriyetten ayrılarak İstanbul Tıp Fakültesine kaydolmuştur. Ne ki burada ancak bir yıl okuyabilmiştir. Antep'i önce İngilizler ve arkasından Fransızlar işgal edince kent halkı, övülesi bir cesaretle işgalcilere karşı savaştı. Ömer Asım da dört arkadaşıyla bu savunmaya katılmak için Antep'e koşmuştur.

Kaçak olarak bir İtalyan vapuruna binip Beyrut'a gelen Ömer Asım, oradan trenle Halep'e geçmiş ve yollarındaki Fransız birliklerinden saklanarak kente girmeyi başarmıştır (Mayıs 1920). Antep'i savunan *Müdafaa-i Hukuk Merkez Heyeti*, hasta ve yaralıların çokluğu, eleman eksikliği nedeniyle bir yıl tıp eğitimi gören Ömer Asım'ı hastane olarak kullanılan Şeyh Camisinde görevlendirmiştir. Orada Operatör Mecit Barlas'a bir süre asistanlık yapmıştır. Bu görev aynı yılın ekim ayına dek sürmüştür. Camilerden birinin kapısına asılan ve güçlü düşmanla savaşmamayı öneren bir bildiri nedeniyle direnişçilere soruşturma açılınca kentten çıkarılmış; bu kez 27. alayın 1. taburunun doktor yardımcılığına (tabip muavinliğine) atanmıştır. Askerlik görevini böylece tamamlamış (27 Mart 1921), Antep işgalden kurtulunca da evine dönmüştür.

Kurtuluş Savaşının sona ermesi ve cumhuriyetin kuruluşuyla yeni bir dönem açılmış, o da yarım kalan yükseköğrenimini tamamlamak için İstanbul'a gitmiş; ancak Tıp Fakültesine dönmeyip Hukuk Fakültesine kaydolmuştur (1925). Üç yıl süren öğrenimini 1928'de bitirmiştir.

Bulunduğu Görevler

Ömer Asım'ın üstlendiği görevler, öğretmenlik, posta ve telgraf memurluğu, gazetecilik, savcılık, avukatlık, Cumhuriyet Halk Partisi il ve halkevi başkanlığı, milletvekilliği, Türk Dil Kurumu'nda kol başkanlığı, genel yazmanlık olarak sıralanabilir.

Onun üstlendiği ilk görev öğretmenlik olmuş ve bunu üç ayrı dönemde değişik aralıklarla sürdürmüştür. İlk, üstelik daha Ticaret İdadisi (lisesi) 3. sınıfındayken Numune İptidaisinde (ilkokulunda) resim öğretmenliği ile görevlendirilmiştir. Bu görev karşılığında bir miktar aylık alırken idadideki bazı derslere devam etmekten de başışık tutulmuştur. Antep'te posta ve telgraf memuruyken Ticaret İdadisinde "Türkçe ve Ulûm-ı Ticariye" (ticaret bilimleri) öğretmenliği; Antep'in kurtuluşundan sonra da yine Antep Sultaniyesinde (lisesinde) Türkçe; "Darü'l-Hilafe Medresesi"nde riyaziye (matematik) ve hıfzıssıhha (sağlık bilgisi); Amerikan Kolejinde de Türkçe ve edebiyat öğretmenlikleri yapmıştır.

Bütün bu görevlerin dışında Halk Mektebi müdürlüğü ile Muallimler Cemiyeti başkanlığını da üstlenmiştir. Sultanideki görevi üç yıl sürmüş; bu arada öğretmen ve öğrencilere yardımcı olacak şu iki kitabı da yazmıştır:

İmlamıza, Sarf ve Nahvimize Dair (Yazımız, Dilbilgimiz ve Sözdizimimiz Hakkında),

Usul-i Tahrir ve Edebiyat Dersleri (Yazım Yöntemleri ve Edebiyat Dersleri).

Ömer Asım, hukuku bitirip savcılıktan sonra avukatlık yıllarında yine Antep Lisesinde *Edebiyat* öğretmenliği yapmıştı; bu görev 1935'te milletvekili seçildiğinde sona ermiştir.

Antep'in kurtuluşundan ve kente "Gazi" sanının verilmesinden sonra gazeteciliğe de başlayan Ömer Asım, bu sırada yayımlanan *Gazi Sancak* gazetesinin başyazarı olmuştur. 1922'den 1924'e kadar süren bu başyazılara kendi adı yerine üç yıldız (***) koymayı yeğlemiş; bu gazeteyle birlikte *Halk Dili* gazetesinde de başyazıları çıkmıştır.

Hukuk fakültesini bitiren Aksoy, 1928'de Nizip Savcılığına atanmış; üç yıl süren bu görevi pek benimsemediği için 1931'de istifa ederek Antep'te avukatlığa başlamıştır. Serbest meslek sahibi olmanın verdiği rahatlıkla Cumhuriyet Halk Partisine kaydolmuş ve çok geçmeden il başkanlığına seçilmiştir. *Halkevlerinin* kurulduğu 1932'de Antep Halkevini açmış; onun da başkanlığına getirilmiştir. Bu iki görevi 1935'te milletvekili seçilmesinden sonra da 1936 Haziranına, CHP il başkanlıklarının valilerce üstlenilmesine karar verilinceye değin sürmüştür.

1935'te Antep'ten milletvekili seçilmiş ve 1950 Mayısına kadar arka arkaya dört dönem, yani milletvekilliği 15 yıl sürmüştür. İlk iki dönemde TBMM adalet, üçüncü dönemde Sayıştay, dördüncü dönemde hem Sayıştay hem geçici dilekçe komisyonlarında çalışmıştır. Ama onun meclisteki en etkin hizmeti dil konusunda olmuştur. Cumhurbaşkanı İnönü'nün öngörüsüyle 1924 *Teşkilat-ı*

Esasiye Kanunu dilinin Türkçeleştirilmesine başlandığında Hasan Raşit Tankut ile *Anayasa* adı verilen metnin ilk taslağını hazırlamıştır. Milletvekilliğinin sona erdiği 1950 Temmuzunda devlet hizmetlerinin toplamı 27 yıl, 5 ay olarak hesaplanmıştır.

Ömer Asım Aksoy'a Olan Gönül Borcumuz

Kişinin yaşamında "boş zaman" diye bir boşluğun hiçbir zaman olamayacağını savunan Aksoy tüm yaşamını çalışma, üretme, yayın yapma ve inandığı doğruları savunma ile geçirmiştir. Etkinliğinin büyük kesimi Türk Dil Kurumu çatısı altında geçtiği için kurumun ve Dil Devriminin simgesi olarak belleklere yazılmıştır. Bu nedenledir ki İsmet İnönü ona yazdığı bir mektupta kendisi "*Dil Devrimimizin müstesna çehresi olarak sizi hatırama nakşettim!*" demiştir. Aksoy da yaşamında çalışmalarının bilim çevrelerinde ve toplumda övgüyle karşılandığını görme mutluluğunu tatmış, birçok kuruluştan çeşitli armağanlar ve ödüller almıştır:

- *Gaziantep Dili'nin Tetkiki* adlı yapıtı nedeniyle Milli Eğitim Bakanlığı Müdürler Kurulunun 24 Mart 1935 günlü kararı ile kendisine Bakanlıkça "*takdirname*" verilmiştir.

-1971 yazında konferans vermesi için Macar Akademisi ve Dil Enstitüsüne Budapeşte'ye çağırılmıştır.

- Aralık 1972'de Halkevleri Atatürk Enstitüsüne *onursal* üye seçilmiştir.

- 80 yaşına girdiğinde Türk Dil Kurumu onun için bir armağan kitap

yayımlamıştır: Ömer Asım Aksoy Armağanı (Ankara, 1978, 317 s.). Kitapta Aksoy'un yaşamöyküsü ve yayın listesi ile onun çalışmalarını değerlendiren 18 yazı bulunmaktadır.

-1987'de kurulan *Dil Derneği*, 1988 Eylülünde Aksoy'a Türkçeye yaptıkları katkılardan ötürü *Onur Ödülü* verilmesini kararlaştırmıştır.

-*Dil Derneği*'nin 1990'da toplanan kurultayı Aksoy'un "*övgü ile anılması*"na karar vermiştir.

- *Ankara Sanat Kurumu*, 6 Şubat 1991'de bir *Ömer Asım Aksoy Onur Gece-si* düzenlemiştir.

- Gaziantep Üniversitesi Senatosunun 11 Haziran 1991 gün ve 7 sayılı kararıyla "*Türk dili ve edebiyatı dalında yaptığı değerli çalışmalar nedeniyle*" Aksoy'a "*Üniversite Fahri Doktoru*" (*Doctor Honoris Causa*) sanı verilmiştir.

- Türk kültür yaşamına büyük katkılarda bulunmuş olanları belgelemek amacıyla girişilen ve Kültür Bakanlığınca desteklenen "*Simurg-Gerçeğin Peşinde 30 Yolcu*" dizisinde Aksoy için de 30 dakikalık bir televizyon dizisi hazırlanmıştır.

- Kültür Bakanlığının 12 Nisan 1993 gün ve 1623 sayılı oluruyla Aksoy'a, "*Türk Kültürüne Üstün Hizmet Onur Ödülü*" sunulmuştur.

- Edebiyatçılar Derneği, Aksoy'a bir onur ödülü sunmayı kararlaştırmış; ödülü simgeleyen altın madalya ile belge, 12 Haziran 1993'te düzenlenen törende kendisine verilmiştir.

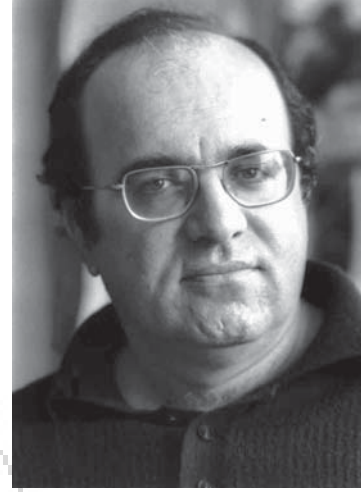
Tüm yaşamını Atatürk Türkiye-sinin aydınlanmasına adanmış bir aydına olan Ömer Asım Aksoy arkasında dev yapıtlar bırakmıştır. Bu yapıtlar ve düşünceleri yolumuzu aydınlatmayı sürdürüyor.

Fotoğraf: Kerem Turgut

Uğur Mumcu'nun Acısı

Çetin Örgen

Hani kolum kanadım kırıldı derler ya
işte öyle
uzanıversem şuraya ve uyusam diyorum.
Hani seksensekizinci basamağından bir merdivenin
düşer ya insan
bir un çuvalı gibi
işte öyle
yatsam yere ve hiç kıpırdamasam diyorum.
Bu gözkapakları benimse eğer
kapatmak istiyorum.
Bu baş
ne denli ağır...
Benimse eğer
ki bal gibi biliyorum
benim
ne denli ağır
taşıyamıyorum.
Ya bu yürek sıkışıp duran
ne denli ağır
taşıyamıyorum.
Paylaşın benimle dostlar
bu ağırlığı paylaşın
taşıyamıyorum
Uğur Mumcu'nun acısı çok büyük
taşıyamıyorum.

Yüz binlerin o görkemli yürüyüşü bir düş değildi deyin
Yüz binlerin tek bir yürek oluşu bir düş değildi...

24 Ocak 1994

Kalıp Sanılan Ek-dizileri 4:

“*-(y)IncA” kalıp-eki yok, “-(y)I” + “-(n)CA” ek dizisi vardır.¹

Ömer Demircan

Sözel işlemlerden biri “özne” ile “yüklem” ilişkisidir. Öznel kişi ve sayı ayrımı yüklem sonunda eklerle belirtilir. O bağlantı bir “izleme” ilişkisidir. Avrupa dillerinde yüklem bükünlüdür, özneye göre biçim değiştirir. Örneğin Fransızcada “aller / gitmek” eylemi geniş zamanda özne ayrımına göre: “Je *vais*, Tu *vas*, Elle/ Il *va*, Nous *allons*, Vous *allez*, Elles/ Ils *vont*” biçimlerine girer. Almancada “gehen/ gitmek” eylemi, özne ile birlikte: “Ich *gehe*, Du *gehst*, Er / Sie / Es *geht*, Wir *gehen*, Ihr *geht*, Sie *gehen*” olur. Türkçede ise özne düşümlü olabilir; eylem tabanı değişmez; sayı, kişi ayrımları soneklerle belirtilir: *gider-im*, *gider-sin*, *gider-* // *gider-iz*, *gider-sin-iz*, *gider-ler*. Fransızca ile Almancada o çekimsel biçimlenme “geniş, şimdiki, gelecek, geçmiş, ...” gibi her “yüklem zamanı” (“tense”) için ayrı ayrıdır. Adlar da tıpkı eylemler gibi çekilir. Özne-yüklem ilişkisi her dilde kendi biçimlenişine göre gösterilir. Türkçede ise o ayrımlar yüklem ardına eklenen özne-ekler, ad öbeklerine eklenen işlevsel-eklerle iletilir. **Türkçede “çekim” yoktur.**¹

Tümcede ad öbeklerinin yükleme göre “özne, nesne, araç, tümleş...” işlevleri vardır. O işlevler Türkçede tümce öğelerini işlevleyip bağlayan “-Ø, -(y)I, -(y)A, -(n)DA, -(n)Dan, -(n)CÄ, -(y)IA, -(y)sÄ, -(y)ken...” gibi eklerin karşılığı olup o ekler öğelerin ad biçimlerine eklenir.

“**Kalıp-ek**”ler üzerine düşünüp taşınırken öncel koşullanmadan dolayı “-(y)I” + “-(n)CA” dizisi ilk önce bana da bir kalıpmış gibi göründü. Kitaplarda verilen ayrımları doğru sanıyordum. Daha yakından bakınca, ekin yanlış olarak “-(y)IncA”² biçiminde yazıldığını, orada “*zaman/süre*” kavramı ileten vurgusuz ek “*dur-*

1 Bu incelemenin birinci bölümü “Kalıp sanılan ek-dizileri 1: Sözdizimsel uydurma kalıp-ek’ler” adını taşır.

2 Gerek Deny (1921), gerekse Ergin (1962), Banguoğlu (1974) ve ardılları bu biçimi bir tek olarak görür; oluşturuca ekleri aramazlar. Daha doğrusu ad/sıfat/zarf fiil biçimleri olarak görürler, Türkçedeki analitik/ayrısals ek dizimine eğilmezler. Gerçekte sözkonusu olan birim bir tümceciştir. Türkçeye, daha doğrusu Osmanlıcaya Batılı Şarkiyatçı bakış açısidir bu. Bizim Türkoloji bölümlerini de zaten Şarkiyatçı Batılılar kurmuştur. Yüklem biçimlerine bakış, doğru sayılamaz. Bunları üzüldüğüm

du-k-çā, dur-un-çā, yürü-y-ün-çē, ..., günler-çē, aylar-çā, yıllar-çā... örneklerine bakılırsa ekin “-cA” değil, biçimsel olarak “-CĀ” diye yazılması gerektiği anlaşıldı (1). Bu ekin eşsesli vurgulu bir karşıtı bulunduğundan biçimsel yazımda vurgu da gösterilmeliydi.

(1)

Vurgu ile ayrılan, vurgulu ve vurgusuz ekler: 15+15			Sözlüksel tabana katılan anlam ³
2a	-CĀ ₁	güzel-CE, büyük-çe, deli-ce, ...	Sıfata+ biraz
	-CĀ ₂	çekince, düşünce, güvence, izlençe, tümce,	dönüşlü eyleme+ ürünü/ sonucu
2b	-CĀ ₁	güzEL-ce yap-, açıkça anlat-, gizlice bulu-, deli-ce / çılginca / aptalca davran-, ...	sıfata+ olarak (zarf) sıfata+ gibi (zarf)
	-CĀ ₂	Evce(k), köyce(k), sınıfça, takımca katıl-, ...	ada+ topluluk/ile
	-CĀ ₃	dilekçe, gerekçe	ada+ içeren şey
	-CĀ ₄	devLETçē, milletçe öde-, ...	iyeliksiz ada+ tarafından
	-CĀ ₅	bizce, sizce, ...	adla+ göre,
	-CĀ ₆	Aydınca, Elif-çe, Mehmet-çe, ...	özel ada+ yaptığı gibi
	-CĀ ₇	biçimce, yaşça, ...	ada+ bakımından
	-CĀ ₈	Arap-ça, Çin-ce, İngiliz-ce, Türk-çe, ...	ada + dil / gibi
	-CĀ ₉	Günler-ce, aylar-ca, ...	çoğul zaman adı+ zaman
	-CĀ ₁₀	(tanıdık kimse) tanıdık-ça, geldik-çe, ...	yüklem> ad+ (zarf) zaman-süreç
	-(n)CĀ ₁₁	Ø arDI-n-ca / boyunca yürü-, gereğince yap-, ...	iyelikli ada+ uyan
	-(n)CĀ ₁₂	gelin-ce, kuru-y-un-ca, uyanınca, ...	dönüşlü eyleme + zaman

1. “Gündüz-ün, yaz-ın, kış-ın, öğle-y-in, sabah-le-y-in, ...” birimlerindeki vurgusuz “-(y)In” ekinin de tabanlara “zaman” kavramı kattığını görünce durakladım; “-(y)In + -CĀ” içinde iki zaman eki art arda geliyor sandım. Oysa “-(y)In + -CĀ” dizisindeki “-(y)In” eki vurgulu bir ek⁴ olduğu için, örneğin “kış-ın” içindeki “-(y)

için söylüyorum. Kızanlar, kendi alanlarını doğru anlamak için ilkönce Edward W. Said’in (1978) *Şarkiyatçılık, Batının Şark Anlayışları*, (Metis y., 2012) ile (1993) *Kültür ve Emperyalizm* (hil y. 2010) kitaplarını iyi okumalıdır.

3 Sonekleme bir düzenleme işlemi olduğundan, oluşumlarında soneklemeden başka işlemler de içeren eski sözcükler örnekleme dışı bırakılmıştır.

4 Demircan, Ömer (2013): *Türkçe ek biçimlerine uygulanan ayrımlar: 1. vurgu ile ayırım: 15 biçimden “vurgulu - vurgusuz” 30 ek. 2. taban türü (eylem, ad, sıfat, zarf) ile ayırım: 30+ 18 = 48 ek. Çağdaş Türk Dili*, Nisan 2013, s. 85-92.

In" ekinden ayrı olmalıydı. O zaman “-(y)İn + -CÄ” dizisinde yalnızca “-CÄ” ekinin “zaman± süre” ilettiği ortaya çıktı. Vurgulu “-(y)İn” eki, koruma sesi /y/ de aldığına göre, başka bir ek olmalıydı.

2. Öyleyse “-(y)İn + -CÄ” (*tanı-yınca*) dizisindeki vurgulu “-(y)İn” nasıl bir ek? Aşağıda (2) içinde altı tane “-In”lı ek biçimlerinden dördü vurgulu, ikisi vurgusuz. Acaba çözüm, vurgulu olan ekin ayrımlarından birinci “-(y)İn” ekliyle “*dönüşlü*” ayrım ve ikinci ek “-CÄ” kullanımı arasında bir yerde mi idi?

(2)

Vurgulu	-(İ)n ₁	a. Dönüşlü: <i>bak-in, dik-in, dilen-, dövün-, tıkan-, öğren-, mırıldan-, yolun, ...</i> b. *edilgen: <i>ağaçla-n, aran, okşan, *yolun, ...</i> *kişisiz edilgen: <i>gelin, ölün, uyun, ...</i>
	-(y)İn ₂	Bk. (1). <i>tanı-y-in-ca, gör-ün-ce, ...</i>
	-(n)İn ₃	*iyelik eki: <i>okul-un bahçe-si, yazı-n-in son-u, sen-in, ...</i>
	-(İ)n ₄	<i>üstün, örneğin // akın, besin, esin, ışın, sorun, tütün, yığın, basın, yayın, kesin // bütün, uzun, yoğun, ... için için yan-, ...</i>
Vurgusuz	-(y)İn ₅	2. tekil kişi eki: <i>al-ın - alma-y-ın // *(-(y)İn-İz): al-ın-ız, almayınız.</i>
	-(y)İn ₆	yapım eki: zaman ekleme: <i>dem-in, gündüz-ün, ilkin, kışın, yazın, öğleyin.</i>

3. “*Dönüşlü*” anlam yüklenen eylem tabanları ile o anlamı yükleyen eklere bakılırsa, tabanın sesel biçimine göre “-(İ)n/l/ş” biçimlerinden biri seçilir. (3.a) içindeki tabanlar tekil dönüşlü görünüyor. İşlem için tabanlar, “-(İ)n, -(İ)l, -(İ)ş” arasından sesletime uyan biçimi seçer. Ötekiler ise (3.b), anlamları ayrı olmak koşuluyla dönüşlü işleme iki kez girebiliyor. Kuşkusuz bu işlemler türemiş tabanlara da uygulanır ama, burada taban olarak yalın kökler seçilmiştir.

(3)

a.i. *al-in, del-in, doy-un, döv-ün, düş-ün, eş-in, geç-in, gez-in, giy-in, gör-ün, kaşı-n, kuru-n, ört-ün,*

sığ-ın, sız-ın(-tı), sil-in, silk-in, sür-ün, sürt-ün, şiş-in, taşı-n, tep-in, tık-in, yol-un...

a.ii. *ay-ıl, bay-ıl, büz-ül, çak-ıl, çarp-ıl, diz-il, don(-ul), dur-ul, eğ-il, ez-il, kan(-ıl), kap-ıl, kas-ıl,*

kat-ıl, kıs-ıl, sars-ıl, ser-il, süz-ül, yay-ıl, yor-ul, yun(-ul), küçü-l...

a.iii. *birle-ş, düzle-ş, yan-aş...*

b. *bak-ıl / bak-in, boz-ul/bozun, çek-in/çekil, çırp-in/çırpış, dik-in / dikil, ger-in/geril, sar-ın/sarı,*

sev-in/il, sık-in/sıkıl, soy-un/soyul, tak-in/takıl, yırt-in/yırtıl.

Acaba, “-(y)İn + -CÄ” dizisindeki “-(y)İn” eki, bağımlı tümcecikte eylemle ilgili olarak *özneye andaş-dönüş* ileterek zaman bakımından eylemi temel yüklem zamanına mı bağlıyor? “[*Bebek* konuşmaya *başla-y-ın*-ca], *anne-baba çok mutlu oldular*” tümcesinde “-(y)İn” ekine yüklenen ayrımlar:

(4)

a. Eylemlerde (konuş-, mutlu ol-) andaşlık belirleme:

i. “-CÄ” eki ile yan tümceciğe “zaman” kavramı katılması.

ii. İki eylemin art arda oluş zamanının yantümce ile eşitlenmesi.

b. “-(y)İn” eki ile uyum/izleme eki kullanılmadan eylemin özneye dönüşü ya da bağlanması,

yantümcenin temel tümce eyleminin gerçek zamanına dönüşmesi.

c. Temel tümce yüklem zamanı ile iki eylemin konuşulan ana göre birlikte konumlanması.

Ø₁ Mehmet₂’i *tanı*-dık-ça / *tanı*-yın-ca, (Ø₁Ø₂ daha çok sevdim.) // “Ø₁ *Tanı*-dık-ça / *tanı*-yın-ca (Ø₁ Mehmet₂’i daha çok *sev* di m.)...” gibi bileşik tümcelerde, öznel izleme temel tümcecik yüklemine eklenir. Öyleyse “-(y)İn” ekinin kişi/sayı izlemeyle bir ilişkisi yoktur. Peki, “-(y)İn” ekinin orada işi ne? Geriye bir tür “dönüşlülük” ilişkisi kalıyor: belirlenen ayrımlara göre “-(y)İn”, i) **yüklem sonunda izlenmeyen yantümce öznesine dönüş mü sağlıyor**; yoksa, ii) eylem zamanını, temel tümce yüklemi seçer mi diyor? Bu tekil açıklama da pek doğru görünmüyor.

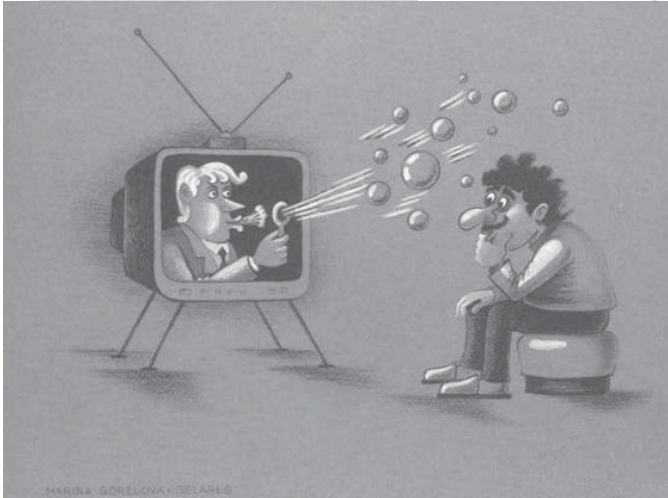
Açıkçası, daha doğru görünen işlem ise şöyle: eylem ilk önce bir ada dönüşür: *tanı*- > **tanı*-yı; ardından ona (çoğul ada da) “zaman” anlamı katan “-CA” eklenir. “-(y)I” eki üzerindeki vurgu sönüşünden “-CA” biçimi etkilenmesin diye araya bir geçiş sesi “-n-” katılır: “*tanı*- + -(y)I + -n- + -CA”. Bu yorum doğru mu? Eş işlevli sözdizimsel: Ø, -(y)I, -(y)A, -(n)DA, -(n)Dan, -(y)IA, -(y)SA, -(y)ken... bağlayıcı eklerinin hepsine birer geçiş sesi eklendiğine göre nedeni öyle görünüyor. Çünkü “-CA” eki “zaman” kavramıyla adlara ya da adlaşmış birimlere ekleniyor (1. -CÄ₁₀:*Günler*-ce, *aylar*-ca). Buna göre yorum doğru ise ek biçimi “-(n)CÄ”, dizi de “-(y)ncA” değil, “-(y)I + -n- + -(n)CA” olur.

Yükleme giriş “*tanı*-” eylemiyle yapılıyorsa, yüklem içinde öyle “*tak*- > *takı*, *yap*- > *yapı*, *sor*- > *soru*...” benzeri adlama işlemi olur mu? Yoksa burada yükleme giriş “*tanı*-yı” biçimiyle mi oluyor? Bildiğiniz gibi “*tanı*-yiver-” biçimli yüklemlerde ikinci bölüm “-(y)Iver” ek eylemi olarak görülüyor. Ancak o yorum acaba doğru mu? Yabancı dillerden aktarılan eylemler Türkçede eylem işleviyle kullanılamaz. Eylem işlevi için bir yardımcı eylemle birleşirler, yani bir “ad” gibi işlem görürler: *shoot*- > *şut çek*, *shock*- > *şok geçir/şoka gir*, *stop*- > *istop et*, *marche*- > *marşa bas*... Türkçedeki “*yapıver*, *alıver*, *ödeyiver*, ... *çeki çekiver*, *sili siliver*...” biçimlerinde de önceki eylem “-(y)I” ile adlaşır. Yardımcı eylemler bir “ad” ile birleşir. Demek ki “*tanıyiver*” biçimi “**tanı*- + (y)Iver” olarak değil, “[*tanı*- + (y)I]_{ad}” + “*ver*_{yardımcı eylem}” biçiminde ayrılmalı.

Geriye /n/ sesinin yorumu kalıyor. Onun kişi ya da sanıldığı gibi, iyelikte bir ilişkisi yoktur. Her öznel kişi için biçim “tanı-yI-n-CA”dır. “-(n)DA, -(n)Dan” eklerinin kullanımında “-(s)I” tamlama ekiyle birleşme yoktur. Oradaki “-n-” de bir geçiş ya da biçim koruma sesidir. “Evim-den, evin-den, evin-den / kapım-dan, kapın-dan, kapısı-n-dan” biçimlenmeleri, bağlayıcı eklerden önceki hecenin kapatılması gerektiğini gösterir. Öyleyse o kapatma: 1. kişi (kapı-m-dan) ile 2. kişide (kapı-n-dan) sağlandığı için, ayrıca “-n-” koruma sesine gerek yoktur. Üçüncü kişide ise hece açık kalır: kapısı-da, kapısı-dan. Öyleyse ek biçimi değişmemesi için önceki hece bir koruma sesi, “-n-” ile kapatılmalıdır: kapı-sı-n-da, kapı-sı n-dan. O nedenle ek biçimleri “-(n)DA, -(n)DAn, -(n)CA” olur.

Sonuç olarak ek “-(y)IncA” ya da eski metinlerde, eski ağızlarda söylendiği biçimlerde değil, eşzamanlı dizgede eylemlere adlaştırmacı “-(y)I” + zamanlayıcı “-(n)CA” dizisi olarak uygulanır. “-(y)IncA” eki yok, ancak bir “-(n)CA” eki vardır. O ek eylemlere katılan öteki bağlayıcı eklerden “-Ø, -(y)I, -(y)A, -(n)DA, -(n)Dan, -(y)lA, -(y)sA, -(y)ken...” aynı kurala uyarak, gerektiğinde, biçimin değişmezliğini sağlayan koruyucu ses ile birlikte kullanılır.

İşelmin açıkça anlaşılması için, sözdizimsel birimlere uygulanan bu işlem, yalnızca sözcük tabanıyla değil, sözel birimin bütünü kullanılarak örneklendirilmelidir. Çünkü gerçek işlem, sözel tabanı oluşturan birimin bütününe uygulanır: [O çocuğı tanı-] + adlaştırmacı > *[[O çocuğı tanı-]y-ı] + zamanlayıcı > [[[O çocuğı tanı-]y-ı]-n-ca] + temel tümcecik: [[[O çocuğı tanı-]y-ı]-n-ca] Ø Ø çok sevdim. Öyle yapılmazsa ne olur? Öğrenci ya da okur algılaması “sözlük” içinde kalır, kendiliğinden sözdizimine konumlanamaz. Öğretim açısından yanıltıcı açıklamalar yanlış sayılmalıdır.

Düşünçizi: Marina Gorelova - Belarus
Karikatürcüler Derneği kitabı 32

Guernica

Daver Darende

Guernica İspanya'da bir Bask kasabasının adıdır. Faşizmin ayak seslerinin yükseldiği dönemde, 26 Nisan 1937 tarihinde, faşist Franco'yu destekleyen Hitler, uçaklarıyla bu kasabayı acımasızca bombalamıştı. Guernica, üç gün boyunca alevler içinde kalmış, kadın ve çocuklardan oluşan 1600 kişi yaşamını yitirmişti.

Franco faşizminin boyunduruğu altındaki masum insanlara yönelik bu saldırıdan etkilenen, dünyanın en büyük ressamlarından biri sayılan **Pablo Picasso** savaşa karşı nefretini göstermek için 1937 yılında yaptığı tabloya "**Guernica**" adını vermişti. "Guernica" savaş karşıtı bir başyapıttır. "Guernica"nın siyah, beyaz ve gri renklerle işlenmesi, katliamın gece yarısı yapıldığını simgeler. Bugün Madrid'te Reina Sofia Müzesi'nde her gün binlerce kişi tarafından izlenen 7.76x3.46 metre boyutundaki bu görkemli yapıt, şiirsel imgelerle izleyiciyi etkiler. Tabloda can çekişen bir at, acılı gözlerle kucagındaki bebeğine bakan bir anne, kılıcıyla yenilgiye uğramış bir

kahraman, ulusalcı İspanya'yı simgeleyen bir boğa ve elinde bir gaz lambası ile çevresine ve insanlığa umut aşılayan semboller Picasso'nun duygu yüklü yaratıcı gücünü yansıtır.

1938 yılında, bir gün, Fransa'da görevli bir Nazi subayı, Picasso'nun Seine Nehri'ne bakan Saint Augustin Rıhtımı'ndaki atölyesine gider. Dev boyutlardaki tablonun kopyasını uzun uzun izledikten sonra tiksinti ile Picasso'ya döner, "Bunu siz mi yaptınız?" Picasso'nun yanıtı tokat gibidir "Hayır, siz yaptınız!"

Bu yıl 19 Ekim günü Madrid'in ünlü Reina Sofia Müzesi'nde Picasso'nun "Guernica" tablosunu yüzlerce kişi arasında heyecan duyarak izlerken onun; "İspanya'ya acı ve ölümü tattıran faşizme karşı nefretimi gösteren bu tablo insanlığa yapılan saldırıya tepkidir" sözlerini anımsadım.

Dünyanın birçok yerinde yeni Guernica'lar yaratıldı. İnsanoğlunun faşizme ve sömürüye eğilimi sürdükçe yeni Guernica'lar ne acıdır ki her dem gündeme gelecektir.

Türkçenin Varsıllığı: Çotuksöken'in Türkiye Türkçesi'nin Ekleri Kitabı

Kemal Bek

Pek çok kimse, İngilizce ve Fransızca gibi dillerin, dünyanın en zengin dilleri olduğunu düşünür ve "İngilizcede, Fransızcada şu kadar kelime varken, Türkçedeki kelime sayısına bakın bir. Tabii ki Türkçe İngilizceden, Fransızcadan kelime alacaktır" der.

Aydınlar "Türkçenin zenginliği"ni 10. yüzyıldan beri göz ardı etmiştir; bunun nedeni onların Arapçanın din ve bilim dili, Farsçanın yazın dili olduğu yanılmasıdır; Arapçanın Kuran dili olması dolayısıyla "her Müslüman Arapça öğrenmelidir," gibi bir önyargıya kapılmalarıdır. Sonraki yüzyıllarda da Arapça ve Farsçanın yerini "uygarlığın dili, Fransızcadır," "İngilizce, uluslararası dildir," gibi din dışı nedenlerle Fransızca ve İngilizce almıştır. Bu nedenlerle de Türkçe, yüzyıllar boyunca özgürce soluk alamamıştır.

Bir dilin zenginliğini, o dildeki sözcük sayısının çokluğu değil, yeni kavramları (sözcükleri) türetme olanakları yaratır. Bu bakımdan İngilizce ve benzeri diller, yabancı dillerden alıntılara gereksinim duyarlar. Ruhsal, gökbilim,

genetikbilim, fizik, kimya, eleştiribilim ve benzeri bilim dallarına bakarsanız, İngilizce ve Fransızcadaki terimlerin hemen hepsinin Yunanca ve Latince sözcüklerden türetildiğini görürsünüz. "Neden?" diye sormazsanız, siz de "Türkçe yeni kavramları karşılamak bakımından çok fakirdir; bu nedenle İngilizceden ve öteki yabancı dillerden terim almak zorundayız," dersiniz!

Özel olarak Türkçe'nin zenginliği, dilimizdeki yeni gereklere, yeni kavram-

lara karşılıklar bulunmasına yarayacak yeni sözcük ve terimler türetmeye yaranan “eklerinin” zenginliğiyle ölçülür; sözcük sayısının çokluğuyla değil. “Versatil” sözcüğünü alıp da “çok amaçlı, çok yönlü” diye karşılığını bulma sıkıntısına girmez ve dolaşıma sokmazsanız, “Kur’an dilidir, o hâlde kutsaldır,” diyen ve böylece Arapçanın Türkçe üzerindeki egemenliğine kapı açan “eskilerden” bir adım daha ileri gidemezsiniz; “dünya dilidir, o hâlde söz gelişi ‘telefon’ denen âleti nasıl aldıkça, elbet de İngilizceden ve Fransızcadan sözcük de alacağız; yoksa kendi içimize kapanırız,” derse- nize, Tanzimat dönemi yazarlarından bir adım daha ileri gidemezsiniz!

Pek iyi, ne olur yâni “versatil” desek de “çok amaçlı” demesek? O zaman da derdimizi anlatırız, ama “ezbere” anlatırız. Sözcükleri kalıp olarak öğrenir, papağan gibi yineleriz ve “yazdığımız” bilimsel yapıtlar, kimsenin özüne inemeyeceği, yabancı dillerde yazılmış metinlerden alıntılanmış, yarı yabancı bir dille yazılmış gibi olur. Örneklemek gerekirse, kendi zamanlarında Türkçe ekler incelenip sınıflandırılmadığı; işlevleri, anlamları henüz araştırılmadığından, Tanzimat yazarı Nâmık Kemal’in Fransızcada gördüğü “liberté” kavramını karşılamak için Arapça “hür” kökünden “hürriyyet” sözcüğünü; Millî Edebiyat döneminin kurucularından Ziyâ Gökalp’ın Fransızca “idéâl” kavramını karşılamak için Arapça “fıkr” kökünden “mefkûre” sözcüğünü türetmesini verebiliriz.

O zamanlar öğrenim görebilen gençler, yıllarını hiçbir işlerine yarama-

yacak “yabancı dil” (Arapça ve Farsça) eğitimiyle geçiriyorlardı; ama Arapça- nın sözcük “vezinler”inden yararlanıp yeni türetilen sözcüklerin anlamlarını da kavriyorlardı. Sözelimi, çocuk yaşta “ketebe” kökünü öğrenenler, “mekteb”i anlayabiliyorlardı. Günümüzde okul- larda Arapça, Farsça, Grekçe ve Latince dersleri verilmediğinden yabancı söz- cükler “kalıp olarak” öğrenilir. Kendisi- ne öğretilenlerle yetinip bilimsel merakı uyanmamış kaç kişi, ana dalları İngiliz- ce ya da Fransızca olsa bile, “şoför” ve “şofben” sözcüklerinin köklerini bilir ve bunların “özlerini” anlar?

Dilimizi sözcük bağlamında zen- ginleştirmenin türlü yollarından biri de karşılığını bulamadığımız sözcük ve kavramlar için yabancı dillerden sözcük almaktır, ama bunları “dilimizin söz- cükleri” olarak görme rahatlığının dili kısırlaştırdığını, yeterince işlenmesini engellediğini; bu nedenle de bilimde, ekonomide, kültürde ve benzeri alanlar- da olduğu gibi dilde de “yabancı olan”a bağımlı kalmaya yol açtığını unutmamak gerekir. Bu bağımlılığı bağımsızlı- ğa çevirecek yollardan biri de, yeni söz- cük ve kavramlara, Türkçe köklerden karşılıklar bulmaktır.

Bu girişi yapmamızın nedeni, Dilci ve Yazar Yusuf Çotuksöken’in *Yapı ve İşlevlerine Göre Türkiye Türkçesi’nin Ek- leri* kitabıdır (Papatya Yayıncılık Eğitim, Nisan 2011); çalkalı epey oldu, ancak bu kitabın “güncelliği” değil bilimselliği söz konusu olduğundan, tanıtımı için geç değil sanırım.

Çotuksöken’in, genç yaşta yitirdiği- miz bilimci Halidun Şen’e adadığı kita- bın ilk iki basımı *Türkçe’de Ekler-Kökler-*

Gövdeler (Alaz, 1980; Cem, 1991) adıyla yayımlanmıştı. Şimdi adı değiştirilerek ve epey genişletilerek yeniden basıldı. Çotuksöken, kitabın adını değiştirme-sinin nedenini, şu sözlerle açıklıyor: “Kitabımız, (a) bütün Türk dil, lehçe ve ağızlarını içermiyor; sadece ölçünlü Türkiye Türkçesi’nde kullanılan ekleri kapsamına alıyor. (b) Eklerin yapılarını, temel işlevlerini ve kullanım bağ-lamlarına göre kazandıkları alt-işlevlerini genel çizgileriyle açıklayıp örneklendi-riyor.” (s. 7)

Kitap, 1. Genel Bilgiler, 2. Yapı ve İşlevlerine Göre Türkiye Türkçesi’nin Ekleri, 3. Ekleri Bulma ve Betimleme Çalışmaları, 4. Araştırma Konuları olmak üzere dört bölüme ayrılmış. Bizce, ekler konusunu işleyen bir kitapta yapılacak en akılcı bölümler bu. Özellikle ilk üç bölüm, kitap okurlarına bildiklerini anımsatıyor, bilmediklerini öğretiyor.

“Genel Bilgiler” bölümü, “Sözcük Tanımı, Türleri ve Genel Özellikleri” ile başlıyor. Bu bölümün özelliği, “ekleri” konu alan bir kitapta bulunması gere-ken bilgileri sözcüğün tam anlamıyla özetlemesidir; bu, son derece yetkin, ge-rekli olanları içeren, gerekli olmayanları dışta bırakan kuşbakışı bir özetlemedir; sözcükler eklerle türetilip dili zenginleş-tireceğine göre çok gereklidir de.

Çotuksöken’e göre “Dilin yapıtaşla-rı olan sözcükler, anlamlı en küçük söz birimleridir. Sözcükler (eylemler dışın-da) bağımsız birimlerdir; kendi başları-na var olabilirler; eylemler ve ekler ise tek başlarına varlıklarını belirtmezler; eylemler çeşitli yapımlar ekleriyle bağımsız birim durumuna gelebilir: ekler de belirli işlevlerle ad / eylem tabanlarına eklenebilirler.” (s. 9)

Çotuksöken bu bölümde “sözcükler”in temel özelliklerini kayde-derken, daha sonra okumaya başlaya-cağımız “Türkiye Türkçesinin ekleri”ne hazırlık olmak üzere, bu eklerin köklere katacağı anlamları, kullanılırken girdik-leri biçimleri irdeliyor.

Bu bölümde dikkatimi çeken kimi noktalar, şunlar:

1. Çotuksöken’in dili, günümüz Türkçesinin arı dilidir. Bu arılık özelli-kle dilbilgisi terimlerinin kavranmasında okura son derece yararlı olmaktadır. Sözelimi, sözcük türleri için kullandığı terimler: “Ad” (esk. isim), “eylem” (esk. fiil), “belirteç” (esk. zarf), “adıl” (esk. zamir), “bağlaç”, “ilgeç” (esk. edat), “ünlem” (esk. nida). Şimdi, Türkçeleri olmasa, ayrıç içindeki Arapça ve Farsça sözcükler, ana dili Türkçe olan, Arapça ve Farsça bilmeyen çocuklara ne anlata-cak, bir düşünün. Dilbilgisinin bu temel terimlerini (**önad** dışında) ben de kulla-nıyorum; çünkü “önad”, sıfatın içerdeği “niteleme” anlamını içermiyor gibi ge-liyor bana. Nitekim kendisi de sıraladı-đım Türkçe terimleri esas alıp Osmanlı-cadaki karşılıklarını vermezken, “sıfat”ı esas alıp “Türkçe karşılığı”nı ayrıç için-de vermiş.

2. “Türkçede Söz öbekleri” bölü-mündeki “Belirtişiz ad tamlaması” ayrı-mında verdiği “televizyon sehpa-s-ı” (s. 13) örneğindeki tamlananın aldığı iyelik ekini “-s-ı” diye ayırmış; üçüncü tekil iyelik ekinin çeşitleri “-ı”, “-i”, “u”, “-ü”, “-sı”, “-si”, “-su”, “-sü” olarak sekiz biçimli değil midir?

3. Çotuksöken, Türkçede sözcük üretiminde (türetiminde) kullanılan yol-ları sıralarken, «Sözcüklerin *bileşme*’siyle

yeni bir anlam / kavram kazanması da bir üretilimdir,» diyor (s.15) Ben epey zamandır “bileşme”, “bileşim”, “bileşik” gibi terimleri ben çâresizlikten kullanıyorum. Türkçede “bi” diye ad soylu bir sözcük var mıdır ki “bileş-” gövdesi türetilmiş. İ. Ayverdi’nin *Misalli Büyük Sözlük*’ü (Kubbealtı Neşriyatı, 2005, c. I, s. 367) “bileşmek”i, «Türkçede böyle bir fiil yoktur,» diyerek açıklamış; “bileşik”i ise, “birleşik”e göndermiş. Nişanyan, “bileşmek eylemini yanlış olarak “...’bile’ bağlacına, fiile gelen -k yapım ekinin eklenmesiyle oluşmuş,» diye açıklıyor ve ekliyor: “Bile- fiili mevcut değildir.” Doğaldır ki Çotuksöken bu terimi, benim gibi, alışıldığı için kullanıyor. Burada sorun, “Türk dilinin kurallarını esneterek kullanmak mı, yoksa başka karşılık arama çabasına girmek mi” sorusudur.

4. “Güzel güzel” [konuşmak], “irili ufaklı” [taşlar], “ister git ister gitme” gibi ikilemelerin Türkçenin sözcük türetme yollarından biri olarak sayılması (15), ne kadar gerçekçidir, bilemiyorum. Bana göre, sözgelimi “irili ufaklı” ikilemesi bir sözcük değil, karşıt anlamlı iki sözcükten oluşan bir söz kümesidir; çünkü burada, yeni bir anlam ayırtısı ortaya çıkmamaktadır.

5. Çotuksöken, haklı olarak, “Genel dil çalışmalarında üç çeşit ekten söz edilir: *önek*, *içek*, *sonek*. Türkçede önek ve içek yoktur, yalnızca sonekler kullanılmaktadır” (s. 16) diyor. Bu özellik, Türkçe eklerin olumsuz bir özelliği olarak mı düşünülmelidir? Türkçe tarih boyunca, Arapça, Farsça, Fransızca ve İngilizce gibi öneklerin bol olduğu dillerden etkilenmiştir; bu dillerden alınan

önekli sözcüklerin etkisi, Türkçe düşünme yetimizi de giderek değiştirmiştir. Özellikle İngilizce ve Fransızcadan giren önekli sözcüklere, Türkçede önek olmadığı hesaba katılmaksızın karşılık bulma çabasıyla “özgüven” ve benzeri *önek+ad* niteliğinde türetilen sözcüklerin sayısı onlarcadır. “öz-savunma, öz-denetim”, “eş-güdüm, eş-başkan”, “ön-ek, ön-deyiş” ve benzeri sözcüklerde, adlar, önek işleviyle kullanılmıştır. Şimdi tartışılması gereken, aslında ad soylu olan bu sözcükleri önek olarak kabul edip, Türkçenin ekleri sınıflandırılırken bir madde başı açarak, “Türkçede az da olsa önek vardır” demeli midir?

Çotuksöken, “Yapı ve İşlevlerine Göre Türkiye Türkçesinin Ekleri” başlıklı 2. bölümde, Türkiye Türkçesi’nde kullanılan bütün ekleri, kimi yazarların yaptığı gibi “az kullanılır”, “çok kullanılır” diye ayırım yapmaksızın, abecesel sıralamayla vermiş. Dahası, “az kullanılır” diye nitelenen kimi eklerin, aslında günümüzde “çok kullanılır” durumda olduklarını örnekleriyle göstermiş. Saydım: Türkçenin gerçek anlamda “zenginliğini” gösteren, gereksinim duyacağımız yeni ve çağdaş sözcükleri yaratmamızı sağlayacak olan 294 ek var kitapta.

Çotuksöken, sözgelimi “-şar, -şer” ekini açıklarken örnek olarak aşağıda verdiğim maddedeki yöntemi kullanıyor:

Önce, ekin adını yazıyor: “-(ş)Ar: **Yapım eki.**” Sonra, tanımını ve işlevini veriyor: “Addan sıfat ve sıfattan sıfat ve belirteç türetilir.” Sonra, ekin işlevinin tanımını veriyor ve bu tanımları örneklen-diriyor:

"1. Sayı adlarından üleştirme, paylaştırma anlamında sıfatlar türetir: bir > bir-er, iki > iki-şer (Çocuklara ikişer muz verelim.), [...] on > on-ar, [...], yüz > yüz-er [...], bin > bin-er...

- İkileme biçiminde de sıklıkla kullanılır:

Ekmekleri ikişer ikişer dağıtalım.

Sıralara üçer üçer oturtmalısınız.

Dergileri ellişer ellişer paketleniniz.

2. kaç, kez, az gibi sözcüklere getirilerek aynı zamanda sıfatlar (soru sıfatı) ve ikileme yapısında belirteçler türetir:

Sıralarda kaçar kişi oturuyorsunuz?

Çorbaya sütü azar azar karıştırmalısm." (s.47)

Bu yöntem yazara az sözle, ama bilgiyi eksik bırakmadan konusunu iletme olanağı sağlıyor.

Bu bölümle ilgili iki sorum var:

1. Çotuksöken, "-ma-, -me-" (olumsuzluk) ekini anlattığı maddeye koyduğu "uyarı"nın 2.'sinde şöyle diyor: "Şimdiki zaman kipinin çekiminde ek ünlü uyumu gereği -mı-, -mi-, -mu-, -mü- biçimine girer: *al-mı-yor, gel-mi-yor, duymu-yor, gör-mü-yor...*

Trenler akşam saatlerinde adam almıyor.

Yaşlılıktan olacak kulakları artık iyi duymuyor.

Dalgınlıktan bizi bile görmüyor." (s. 120)

Burada olumsuzluk ekinin ünlüsünün -y- sesinden dolayı ı, i, u, ü'ye dönüştüğü söylenebilir. Aynı durumun "gelecek zamanın olumsuzu"nda da bulunduğu söylenemez mi: *gel-me-yecek > gel-mi-y-ecek; e>i?*

Bu örnekler dolayısıyla, artık olumsuzluk ekinin ünlülerine göre "-ma-,

me-, -mı-, -mi-, -mu-, -mü-" biçimlerine dönüştüğünü dilbilgisi kitaplarına geçirmek gerekir mi? Ya da bu örneği, "ekin konuşma dilinde aldığı biçim" olarak mı değerlendirmek gerek? Tartışılmalı.

2. Arka arkaya gelen az sayıda ek, hem ayrı ayrı hem de birleşik olarak alınmış. Sözelimi "-amamazlık, -eme-me-zlik" biçimindeki yapım eki (s. 46). Bu ekin, bölümlenmesi "-ama-ma-z-lık, -eme-me-z-lık" biçiminde değil midir? Bunları hem tek tek, hem de birleşik olarak almalı mıdır? Ekin bu biçimiyle kullanımını yanlış, doğrusunun "-mazlık, -mezlik" olduğunu belirtmemiz gerekmez mi? (Ör. yanlış: "çekememezlik"; doğrusu: "çekemezlik". Tartışılmalı.

O zaman toplam ek sayısı bir az düşecektir; ama bu, "Türkçe'nin zenginliği" konusunda "Türkçe, özellikle yapım eklerinin çokluğu oranında zengindir," yargımızı yanlışlamaz!

Yazar, "Ekleri Bulma ve Betimleme Çalışmaları" başlıklı 3. bölümde, "değişik yapıdaki bir kaç sözcüğün çözümlemesi"ni yapıyor. Ona göre bu çalışmanın yararı, "insan zihninin sistemli biçimde çalışmasına katkıda" bulunması ve "kişiye kullandığı dilin işleyiş mantığı"nı öğretmesidir.

Son bölümdeyse, "Araştırma Konuları" yer alıyor. Yazar bu bölümde, "ilgilenenler için" elli "araştırma konusu" düzenleyerek, onların dil ve ekler üzerinde düşünmelerini amaçlıyor.

Yusuf Çotuksöken'in titiz bir emek ürünü olan *Yapı ve İşlevlerine Göre Türkçe'nin Ekleri* kitabı, Türkçe'nin ekleri konusuna önemli bir katkıdır.

Çağdaşımız Gılgamış

Ertuğrul Efeoglu

Çağdaş Türk Dili dergisinin 310. sayısında (Aralık 2013) yayımlanan "Gılgamış Bize Divan'dan Daha Yakın" başlıklı yazımızda Gılgamış söylencesinin Divan Yazınına oranla daha çağdaş olduğuna değinmiştik. Gılgamış söylencesinin çağdaşlığı konusunu kimi yönleriyle burada sürdüreceğiz.

Önce birkaç terimi kısaca anımsayalım: Çağdaş demek, içinde bulunulan çağa uygun, içinde bulunulan yüzyılın gereklerine uygun demektir... Kimileri vardır, içinde bulunulan çağın gerisinde kalan geçmiş çağları, geçmiş yüzyılları özlemle arar. Bir de Mustafa Kemal Atatürk gibi kimileri vardır; onlar gözlerini içinde bulunulan çağın ilerisine, gelecek yüzyıllara dikmişlerdir. İnsanların çoğunluğu ise içinde bulunulan çağa da geçmiş çağa da az çok uygun yaşamak isterler. Gelecek çağları imgelemlerinde tasarlayıp o çağları şimdiden kurmaya çalışanlar, çoğunluğa oranla pek azdır.

İçinde bulunulan yüzyıla, sürmekte olan çağa uygun biçimde yaşayanlara, çağcıl denilir. Çağcıl önadının Batı dillerindeki karşılığı "modern" sözcüğü-

dür. Bu sözcüğün Osmanlıcası "asri" dir. Çağdaş sözcüğünün belli başlı Batı dillerindeki karşılığı ise "contemporain" / "contemporary" dir; bu sözcüğün Osmanlıcası "muasır" dır. Bu sözcük yalnızca "aynı çağda yaşayanlar" anlamına gelmez, daha da çoğunu içerir, içlemi daha da geniştir.

Sözcüklerin içlemleri üzerine yaptığımız bu kısa belirlemelerden sonra, konumuza dönelim.

Gılgamış söylencesi ya da daha çok bilinen adıyla Gılgamış Destanı insanlığın bilinen ilk yazılı söylencesidir. Söylence teriminden, en geniş anlamıyla "imgesel anlatı" kavramını anlıyoruz. Bu kavramı benzerlerinden ayıran önemli bir başka özellik de "ilkörne" olmasından ileri gelir. Bu nedenle imgesel her öykü "söylence" değildir... Bu arada, destan teriminde de çoğu kez "yiğitlik" ögesi aranmaktadır. Oysa yiğitlik izleğinin -insanların çoğunda uyandırdığı ilk çağrışımla- başat izlek olmadığı söylenceler de vardır. Örneğin Prometheus'un başından geçenleri, alışılmış yiğitlik kavramının ötesinde

değerlendiriyoruz. Konuya başka bir açıdan bakarsak Hesiodos'un (İ.Ö. 600 dolayları) *İşler ile Günler* adlı yapıtını da anabiliriz. Bu yapıt da destan olarak anılmakla birlikte gündelik işleri, tarım ve hayvancılık gibi uğraşları, kardeşler arasında alacak-verecek küskünlüğü gibi konular işlemektedir. [Bu yapıt Suat Yakup Baydur'ca Klasik Yunancadan Türkçeye çevrilmiş ve *İşler* adıyla 1948 yılında Milli Eğitim Basımevinde basılmıştır.]

Bu yazımıza konu olan Gılgamış da -bildiğimiz doğruysa- Türkçeye ilk kez Muzaffer Ramazanoğlu'nca Sümerceden çevrilip 1942 yılında yayımlanmıştır. Ramazanoğlu çeviri sırasında Albert Schott'un Almancaya yaptığı Gılgamış çevirisinden de yararlanmış olduğunu ve ayrıca Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin o dönemdeki ordinaryüs profesörlerinden Sümerce, Babilce ve Asurca uzmanı Sayın Landsberger'in de büyük yardımlarını gördüğünü bildirmektedir. Kaldı ki Türkçe Gılgamış'ın başında, adı geçen profesörün uzunca bir önsözü de yer almaktadır. Söz konusu bu çeviri yapıt Egemen Berköz'ün titiz çalışmasıyla günümüz Türkçesinin en güzel ve en yalın biçimiyle yeniden yazılıp Cumhuriyet gazetesi yayınları arasında 1998 yılında yayımlanmıştır.

Gılgamış Destanının başka bir çevirisini de Sevin Kutlu ile Teoman Duralı adlı çevirmenlerin Türkçesinden okuduk. Kutlu ile Duralı, N.K. Sanders'in İngilizceye yaptığı Gılgamış Destanının çevirisini (İngilizce Gılgamış'ı) -Sanders'in Gılgamış destanına yazmış olduğu önsözyle birlikte- Türkçeye çe-

virmişler; sözkonusu çeviri Hürriyet Yayınları'nca 1972 yılında yayımlanmıştır.

Gılgamış Destanının İÖ 2000 yılına dek inen bir geçmişi var. Bu destanın Sümer, Akat ve Babil dillerinde tabletlere çivi yazısıyla yazılmış türlü biçimleri varmış... Gılgamış, bir söylence olmakla birlikte kişiöğlunun evrensel tınıni sergileyen önemli bir ekin kalıttır. Türkçe Gılgamış'ın önsözünü yazmış olan değerli öğretim üyesi Landberger Gılgamış Destanı'nı "Babililerin ulusal destanı" olarak tanıtıyorsa da bu doğru değildir. Gılgamış Babililerin değil, insanlığın ortak destanıdır. Kaldı ki İÖ 2000 yılında bugün anladığımız anlamıyla herhangi bir ulus olmadığını biliyoruz. Öte yandan Gılgamış ulusal bir destan olsaydı, etkisi ve büyüklüğü bu denli göz kamaştırıcı olamazdı. Dediğimiz gibi, Gılgamış insanlığın ortak bir söylencesidir, evrensel bir söylencedir.

Evrensellik, her yerde ve her çağda geçerli olma durumudur. İÖ 2000 yılında geçerli olan duygular, kaygılar, anlayışlar bugün de öz niteliklerinden hiçbir değer yitirmemişlerse onlar evrensel dir... Babil'de, Uruk'ta, Basra Körfezinde yaşanan sevinçler, umutlar, arayışlar, Kuzey Avrupa'da, Güney Amerika'da, Kara Afrika'da da ya da dünyanın başka köşelerinde bugün de yaşanıyorsa, bütün o yaşananlar evrensel dir. Kısacası kişiöğlunun değişmeyen, değişmeyecek tözüdür evrensel olan.

Kişiöğlunun değişmeyen ve değişmeyecek tözünde neler varsa, dört bin yıl önce tabletlere kazınmış Gılgamış'ta da işte onlar var. Nedir onlar, şimdilik onların birkaçına bakalım:

Önce, alınyazısı düşüncesine bakalım... Kişioğlu o en uzak geçmişinden bu yana alınyazısı üzerine düşünmüş, Gılgamış gibi “yiğit” kişiler alınyazısına başkaldırmışlar, sonra ona bilgece ve onurluca boyun eğerek olgunlaşmışlardır. Gılgamış bütün canlıların en kaygı verici yazgısı olan ölüm gerçeğine boyun eğmek istememiş, bunun için olağanüstü savaşım vermiş, ne var ki sonunda o gerçeği içine bilgece sindirmişdir.

Gılgamış, ölümsüzlük diye bir umudun hiçbir yerde olmadığını görecektir, gerçeği anlayacaktır. Öyle olunca, Gılgamış “kendim için bir ad bırakmak istiyorum”, “Kendim için sonsuzlaşacak bir ad yapayım” diyerek ölümsüzlüğün tinsel kalıcılıkta olduğunu sezmiş görünmektedir...

Sonra karşıtların birlikteliği düşüncesi... Gılgamış'ta tanrılar bile birbiriyle karşıtlık içinde yaşarlar. Tanrılardan ya da tanrıçalardan birinin yaptığını öbürü bozar, birinin savunduğunu bir başkası kendisine saldırı nesnesi yapar.

İnsanlar da öyle, türlü türlüdür. Yabansılar, uygarlaşmış olanlar, kadınlar, erkekler... Örneğin herkesin bilip de söylemekten kaçındığı bir gerçeği Gılgamış'ta açıkça okuyoruz. O da kadınların toplum içindeki yönlendirici işlevleri. Daha açık bir anlatımla söylersek, kadınların erkekleri evcilleştirmelerinden söz ediyoruz. Şöyle: Gılgamış'ın arkadaşı Engidu başlarda yaban bir adamdır, dağlarda yaşar, hayvanlarla arkadaşlık yapar. O yaban adamı uygarlaştırma görevi bir kadına (orospu-

ya) verilir. (Orospuluğun o çağlarda günümüzdekine oranla çok daha saygın bir toplumsal konumu olduğunu Gılgamış'ı okurken anlıyoruz.) Orospu, Engidu'yu uygarlaştırır, başka bir deyişle onu evcilleştirir. Onu dağlardan indirip kent yaşamına sokar. Ona ekmek yedirir, şarap içirir. Böylece gövdesine ekinsel besinler (mutfak ekini demek istiyoruz) giren Engidu yalnızca uygarlaşmakla kalmaz, ülkenin de bir parçası olur. Orospunun Engidu'ya verdiği şu ilginç buyruğa bakınız: “Engidu, ekmek ye! Bu, yaşamın koşuludur! İçki iç! Bu, ülkenin göreneğidir!” Onun dediklerini yerine getiren Engidu sonunda şöyle betimlenir: “Sonra bir giysi giydi, artık adam oldu.” (Giyim-kuşam ekini).

Bu son açıklamalarımızla hiç kuşkusuz özdekçi anlayışı anımsatıyoruz; İbn Haldun'u (*Mukaddime*), Montesquieu'yü (“İklim Kuramı”) çağrışım alanımıza sokuyoruz: İnsan somut ve soyut varlığıyla, içinde yer aldığı doğanın bir ürünüdür, onun bir ögesidir...

Gılgamış'ın çağdaşlığına ilişkin şimdilik son söyleyeceğimiz şudur: Gılgamış Destanı bir geriye dönüş eylemiyle sona eriyor. Geriye dönüş izleği insanlığın en eski izleğidir, bundan sonra da değişmeyecek -ola ki- tek izleği olacaktır. Bütün dinler çağrılarını binlerce yıldır bu izlek üzerine dayandırır, din adamları inananlara hep bu izlek üzerinden seslenirler, öyle de sesleneceklerdir.

Bu bakımlardan, bize dört bin yıl öncesinden yanı başımızdaymışçasına seslenen Gılgamış'ın çağdaşımız olmadığını kim söyleyebilir?...

Gerçekler Yansımalar

BİR KARA ÇALMA ÖYKÜSÜ

1973'te Ankara Sıkıyönetim Komutanlığına bağlı mahkemede yargılandı. Yaklaşık bir buçuk yıl süren ve beraatla sonuçlanan bu dava, aslında ülkenin 12 Mart 1971'de başlayan dönemde içinde bulunduğu dalgalanmalardan, çatışmalardan, toplumsal tutarsızlıklardan ve 1940'larda başlayan ayrışmalardan kaynaklanan sürtüşmelerin sonucuydu...

Tarihimiz boyunca karşılaştığımız ve bir türlü alt edemediğimiz toplumsal iki büyük noksanımız ya da kusurumuz var. Bunların ilki, cemaatlerden, tarikatlardan ya da siyasal ve maddi çıkarlardan kaynaklanan kutuplaşmalar, hizipleşmeler; ikincisi de, bir türlü üstesinden gelemediğimiz kıskançlıklara dayanan ve rakip görülen kişiler hakkında fırsat düşüldükçe yapılan ihbarlardır. İhbarcılık ya da jurnalcılık, bizim tarih boyunca yenemediğimiz bir

hastalık olarak devam ediyor. Bilindiği gibi II. Abdülhamid döneminde bu tür suçlamalar jurnalcılık adı altında bir tür resmi görev haline getirilmişti. İçinde bulunduğumuz 2010'lu yıllarda da bunun ibret alınası örneklerini görüyoruz. (Tanıtım Bülteninden)

Prof. Dr. Şerafettin Turan, "Bir Kara Çalma Öyküsü", Bilgi Yayınevi, 2013

GÖLGELER ISLANMAZ

Yazar **Mavisel Yener**'in yeni öykü kitabı "Gölgeler Islanmaz" adından da sezilebileceği gibi imgesel, çağrışımsal, dolayısıyla şiirsel yanı güçlü bir yapıt. Bu niteliklerin Yener'in diğer yapıtları için de geçerli olduğu söylenebilir. "Gölgeler Islanmaz"daki öyküler insancıklıkla, saflıkla, durulukla yüklü. Bireyin yaşanan, hızla geride bırakılan onyılların ardından ayırdına geç vardiği, benliğine saplanıp kalan yoksunluklarına, giderilmesi olanaksız yitimlerine haykırışı. Bir

diğer öyküde çocuğun eşsiz saflığında, doğallığında, bilseme tutkusunda, şaşırtışında kurulan doyumsuz arkadaşlık. Alaysılığın sürükleyici etkisinde okunan bir uçak kaçırma olayı...

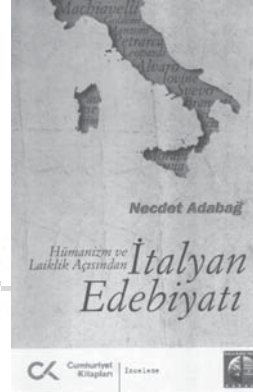
Mavisel Yener, yazınıımızdaki özgün yerini her yeni yapıtıyla daha da güçlendiriyor.

Mavisel Yener, "Gölgeler Islanmaz", Bilgi Yayınevi, 2013

HÜMANİZM VE LAİKLİK AÇISINDAN İTALYAN EDEBİYATI

Tarih boyunca Türk-İtalyan ilişkileri siyasa alanında olduğu gibi yazın alanında da güçlü bir süreç izlemiştir. Dante, Petrarca, Boccaccio, Goldoni, Manzoni, Leopardi gibi her biri insanlığın büyük değeri olan yazarlarda somutlaşan, günümüzde de sözkonusu başarısını sürdüren İtalyan yazınının tüm diğer ülke yazınlarını etkilediği açık bir gerçektir.

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi İtalyan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında öğretim üyesi, bölüm başkanı, anılan fakültede dekan olarak yıllarca görev yapan Prof. Dr. Necdet Adabağ uluslararası yetkinlikte İtalyan yazını uzmanıdır. Birçok önemli İtalyan yazarını Türkçeye, Türk yazarını da İtalyancaya kazandıran Necdet Adabağ, yeni yayımlanan "**Hümanizm ve Laiklik Açısından İtalyan Edebiyatı**" adlı yapıtında İtalyan yazınının klasik ve çağdaş on üç yazarını, hümanizm, laiklik ve aydınlanma yönlerinden ayrıntılı biçimde anlatıyor. Francesco Petrarca, Carlo Goldoni, Alessandro Manzoni,

Leopardi, Italo Svevo, Corrado Alvaro, Francesco Jovine, Vitaliano Brancati, Alberto Moravia, Cesare Pavese, Leonardo Sciascia, Italo Calvino'yla ilgili incelemeler, bölüm sonlarına yararlı bir yöntemle eklenen okuma metinleri Adabağ'ın bu yapıtına da başvuru kaynağı niteliği kazandırıyor.

Bilginin olmadığı ya da sınırlı olduğu yerde önyargıların yayıldığı bilinen bir gerçektir. Bu duruma en iyi örneklerden biri Niccolò di Bernado dei **Machiavelli** olmalı. Machiavelli'nin nesnel bir yaklaşımla yazdığı siyasal çözümlemeleri, "amaca varmakta her yolun geçerli olduğu" gibi yanlış bir düzlemde algılanmış ve yayılmıştır. "**Hümanizm ve Laiklik Açısından İtalyan Edebiyatı**" sözkonusu yanlış algıyı düzeltmek yönünde de yararlı bilgiler veriyor.

2013 yılı Machiavelli'nin başyapıtı "**Prens**"'in (1513) yayımlanışının 500. yıldönümüydü.

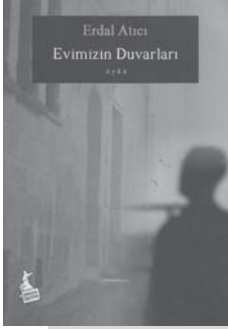
Dünya yazın, ekin çevrelerinde "**Prens**" üzerine etkinlikler, çalışmalar yapıldı.

Necdet Adabağ'ın bu nitelikli yapıtı "**Prens**"'in 500. yaşı dolayısıyla da anlamlı bir armağan sayılmalıdır.

Necdet Adabağ, "Hümanizm ve Laiklik Açısından İtalyan Edebiyatı", Cumhuriyet Kitapları, 2013

EVİMİZİN DUVARLARI

Yazın, insanla güçlü bağlar kurduğu, bu bağları güzelduyusal yönden üstün düzeye ulaştırabildiği ölçüde değerlidir. Yazar **Erdal Atıcı**, yeni yapıtı "**Evimizin Duvarları**"nda sözkonusu ölçüte

uygun, çok etkili, gelişmiş bir öykü dili kuruyor. Atıcı'nın öykülerindeki başarı düzeyinin bu kitapla daha da arttığı özellikle belirtilmelidir.

Çocukluğun geçtiği, anılarla yüklü o köy evine onyıllar sonra dönüş. Onca zaman dönülemeyen yerdeydiler oysa anne, baba, duvarlardaki fotoğraflar, anılar... Sevgi, insan sıcaklığı oradaydı. Yalnızca öykü kişinin değil duyarlı, acı çekmiş okurun da dönüşüdür. Ne ki bu gerçek bir sönüş müdür?

Kış ortasında, evinin bahçesinde donmak üzereyken bulunan otistik çocuk. Yeniden yaşama döndürülürken anne oğulun acılarla dolu bir geçmişten belirsiz, kötü bir geleceğe doğru yol almaları bilinebilir miydi?

Erdal Atıcı Talip Apaydın'ın, Memduh Şevket Esendal'ın, Orhan Kemal'in öykü çizgisini özenle sürdürüyor. Gelişen yeni yapıtlarla okura ulaşacağından kuşkusuz yok.

Erdal Atıcı, "Evimizin Duvarları", Kanguru Yay., 2013

ÖZGÜRLÜK DÜŞÜ

Değeri her geçen gün daha iyi anlaşılan bilge önder Mustafa Kemal Atatürk'ün yaşamıyla, özellikle de çocukluğuyla ilgili yazınsal yapıtların gereken nicelikte ve nitelikte olduğunu söyleyebilmek olanaklı değil. Turgut Özakman'ın yapıtları bu alandaki en yetkin çalışmalarından sayılabilir. Yazar Münevver Oğan, Mustafa Kemal Atatürk'ün çocukluğunu "**Özgürlük Düşü**" adlı kitabıyla başarıyla romanlaştırdı.

"Özgürlük Düşü" o yılların Selanik yaşamını, kentin toplumsal dokusunu çok iyi yansıtıyor. Tarihsel bilgiler ilk gençlik yazınının gereklerine uygun biçimde roman süremine dönüştürülürken, Atatürk, büyük bir doğrulukla gençlerin gönlüne ulaşıyor.

"Özgürlük Düşü" çocuklarımızın, gençlerimizin mutlaka okumaları gereken, az rastlanır bir yapıt. Münevver

Oğan'ı, yüreklilik gerektiren bu güzel roman için, Dr. Melahat Sönmez'i de kitaptaki güzel resimler için yürekten kutlarız.

Münevver Oğan, "Özgürlük Düşü", Yeni Umut Yayınları, 2013

KARABASAN Kısa Dönem Öyküleri

Yazar Işık Kansu etkinlikle yayımlamayı sürdürdüğü yapıtlarına bir yenisini ekledi: **"Karabasan-Kısa Dönem Öyküleri"**. Günümüz insanı hızla değişen yaşam koşulları içinde aynı zamanda yoğun bir kanıksama durumunu soluyor. O neredeyse hiçbir olay karşısında irkilmiyor, ürpermiyor, "Bu kadar da olamaz" demiyor.

Işık Kansu "Karabasan"da kurduğu şaşırtıcı, sarsıcı dille insana duyarlı olma bilincini anımsatıyor. Her şeye alışamayacağını duyumsatıyor. Yapıttaki kısa öyküler kısa tutulurken alabildi-

ğine yoğunlaştırılmış. Tek sözcük bile oynatılmayacak bir yapısal duruma ulaştırılmış.

"Karabasan"daki öyküleri Comte de Lautréamont'un, Charles Baudelaire'in "şaşırtan", "uyaran" yapıtlarıyla birlikte düşünmek de olası.

Yazar Ümit Sariaslan "Karabasan" için şöyle yazıyor:

"Işık Kansu'nun kısa dönem öykülerini Eflatun'un Devlet'indeki o ünlü geminin güvertesindeki insanları, onların içinde bulundukları topludurumu düşünerek okudum. Bordamıza vuran deniz, eski ama eskimemiş bir öyküyü dalgalanıyordu. Tarihin ve devletin sırtında taşınıp gelen o deneyim değişmiyordu.

...Dilden kurguya siyasal yergiyle yazınsal yetkinlik aynı teknede böyle ustaca yoğrulunca, bu sarsıcı öyküler sizin de hamuruna karıştığınız bir dönemin öyküsü olup çıkıyor eşzamanlı. Ya da Zamanımızın Kısa Tarihi...

...Değerli sanatçı Berk Danışman'ın kitaptaki ilk öyküden son öyküye geçen Kansu'nun yazdıklarının kanına karışan sarsıcı çizgileriyle çizgi'li düşünce el ele verip, hep aynı öykünün (döngünün) sularında ırgalanmaktan kurtulmaya çağırıyor bizi. İnsanın büyük yolculuğunda yönümüzü güneşlere dönmeye... Karabasandan ışıklı tanyerlerine çevirmeye gözlerimizi... Siren kayalıklarında yitmememiz için..."

Karabasan'daki öykülerin Çağdaş Türk Dili'nde yayımlanmış olmasından onur duyuyoruz.

Işık Kansu, "Karabasan-Kısa Dönem Öyküleri", Bilgi Yayınevi, 2013

ANKARALI KİTAPLAR

Savaş Sönmez

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin İlk Toplu Konutu Namık Kemal Mahallesi 1945 - ...

1940'larda planlandıktan sonra, 1944'de temeli atılıp Paul Bonatz tarafın-

dan projelendirilen ve 1946'da tamamlanan, 443 evlik Saraçoğlu Evleri, okulu, tiyatrosu, kütüphanesi, parkı ve yürüyüş yolları ile Cumhuriyet'in ilk toplu konutudur. Sivil ve asker üst düzey bürokratlar için kurulduğundan Devlet Mahallesi olarak da bilinir.

Kitap, Afet İnan'ın oğlu emekli Profesör Demir İnan'ın, Namık Kemal Ma-

hallesi ve ilkokulu ile dönemin Kızılay çevresine ilişkin anımsadıkları ile başlıyor. Daha sonra aynı mahallenin ilk yıllarını birlikte paylaşanlardan emekli Profesör Ferhunde Özbay'ın, Araştırmacı Yazar Yıldız Kaşıkçı'nın, Berlin'de yaşayan İnşaat Mühendisi Erkut Özgen'in, Avukat Nurcan Acar'ın, emekli Öğretim Görevlisi Müberra Ekemen'in, emekli Doçent Emre Mardan'ın Mahalle-Okul-Kızılay anıları ile sürüyor. O yıllardan kalan birlikteliğin halen sürdürüldüğü Vardar Pastanesi Grubunun tam listesini verdikten sonra Namık Kemal Mahallesi'nin geleceği üzerinde oynanan "son oyunlar"a değinen kitap yeni çekilenlerin yanı sıra o yıllardan kalma siyah beyaz fotoğraflarla da bezenmiş.

"Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin İlk Toplu Konutu Namık Kemal Mahallesi 1945 -...", Der. Demir İnan, Hermes Tanıtım Ofset, Ankara, 2013, 88 sayfa

Bir Kentin Tarihi Serencamı Ankara Kent ve Siyaset Yazıları

Kitabın önsözünde, dünyada yaşanan tüm olumsuzluklara karşın mimarlar, meslek adamları ve sivil toplum kuruluşlarının, kentin gerçek sahipleri olarak çabalarının; kentin "daha sağlıklı, daha güvenilir, daha yaşanılır," olanaklarından tüm kentlilerin eşit olarak yararlanacakları "yaşam alanları" yaratılmasına odaklanması gerektiği vurgulanıyor.

Ahmet Arif'in "Karanfil Sokağı" şiiri ile başlayan kitabın "Ankara Üzerine Notlar" adlı ilk bölümünde AOC, Ulus Tarihi Kent Merkezi Düzenlemeleri, AKM, Kentsel Dönüşüm Projeleri, Ankara Kalesi, Toplu Konut Uygulamaları gibi başlıklar altında yapılan değerlendirmeler var. İkinci bölüm yazarın, "Mimarlık, Kent ve Örgütlenme Üzerine Konuşmalar, Değerlendirme-

ler, Tanıklıklar"ına ayrılmış. Üçüncü bölümde ise yazarın 1.3.2009 – 5.6.2010 tarihleri arasında Cumhuriyet gazetesinde yazdığı makaleleri ve kimi basın açıklamaları yer alıyor.

"Bir Kentin Tarihi Serencamı – Ankara, Kent ve Siyaset Yazıları", H. Ali Ulusoy, İtalik Kitaplar, Ankara, Şubat 2013, 139 sayfa

**ULUSAL EĞİTİM DERNEĞİ
2013 EĞİTİM ONUR ÖDÜLÜ
PROF. DR. FATİH HİLMİOĞLU'NUN**

Ulusal Eğitim Derneğince oluşturulan seçici kurul tarafından her yıl Öğretmenler Günü etkinlikleri kapsamında verilen Eğitim Onur Ödülü, bu yıl, eski İnönü Üniversitesi Rektörü **Prof. Dr. Fatih Hilmioğlu**'na verildi. Hilmioğlu'nun ödülü, 23 Kasım 2013 tarihinde Ankara Türk Hukuk Kurumu Konferans Salonunda yapılan *"Aydın, Yönetici ve Bilim İnsanı Olarak Fatih Hilmioğlu"* konulu bir açıkoturumun ardından eşi Nurhan Hilmioğlu'na sunuldu. Av. Ayhan Sarıhan'ın yönettiği açıkoturumda Prof. Dr. İsa Eşme, Prof. Dr. Mustafa Kılıç ile Av. Hayati Hilmi-oğlu, Prof. Dr. Fatih Hilmioğlu'yla ilgili konuştular.

Eğitim Onur Ödülü için aday gösterilen 16 kişi arasından Hilmioğlu'nun seçilme nedeni *"Yöneticiliği sırasında çalışmalarıyla Ulusal Eğitim Sisteminin felsefesine, tekniklerine önemli katkılarda bulunmuş olması, eğitimin*

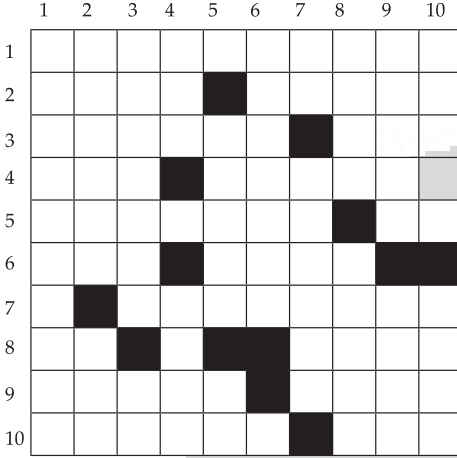

Bağımsızlıkçı, Aydınlanmacı, Halkçı, Bilimsel bir nitelik kazanması için etkili sonuç yaratan çabalar göstermesi; eğitim kamuoyunda olumlu, unutulmaz izler bırakması" olarak açıklandı.

Nazım Mutlu
Genel Başkan

BULMACA

Savaş Sönmez

SOLDAN SAĞA

- 1- Halikarnas Balıkçısı'nın 1961 yılında yayımlanan bir anı kitabı.
- 2- İnci (Günümüz öykü ve roman yazarlarından.) Mozart'ın 1779 yılında bestelediği operası.
- 3- Kişinin dilediği gibi kullanabileceği malı. Binek ya da koşum hayvanlarının yürütmek için söylenen söz.
- 4- Bir uyuşturucu. Jose. ... Y Gasset (1883-1955) arasında yaşamış Kitlelerin Ayaklanması'nı da yazmış İspanyol filozof.
- 5- İstanbul'da bir semt. İridyum'un simgesi.
- 6- Ahmet ... (1935 doğumlu, Ağaçlar Çiçekteydi'nin müzikçi yazarı.) Küvet üzerini doldurarak vücudunun belden aşağı bölümlerinin yıkamada kullanılan sıhhi tesisat gereci.
- 7- Yerli bir sucuk firması / markası.
- 8- Bir ünlem. Gerçek.
- 9- Mahmut (1950 yılında yayımlanan Bizim Köy'ün 1933 doğumlu yazarı.) "Sakal seni matkabınan yolarım / Bir kız bana dedi neyleyim" (Karacaoğlan)
- 10- Bilgesu ... (Nereye Payidar'ın yazarı.) İsa'nın Latin Kilisesince "İsa insanların kurtarıcısı" olarak yorumlanan Latince monogramı.

YUKARIDAN AŞAĞI

- 1- Yetişmekte olan bir şaire, yetiştirici ya da bir başka usta tarafından verilen mahlası belirtmek için yazılan manzume.
- 2- Çarşılarda aynı işi yapan esnafın bulunduğu bölüm. name (Şeyhi'nin 1415'te yazdığı, toplumsal eşitlik düşüncesini işleyen 125 beyitlik yergi yollu mesnevisi.)
- 3- Harun Karadeniz'in Kapitalsız Kapitalistler'ini basan yayınevi. Başına eklenildiği sözcüğü belirteç yapan Arapça benzetme eki.
- 4- Çin ve Kazakistan'da ırmak. Yazılı ve sözlü anlatımda konuyla ilgili duygu, düşünce, izlenim, örnek, karşılaştırma vb nin "giriş-gelişme-sonuç" bölümlerine uygun olarak yerleştirilmesi.
- 5- Tropikal Afrika'da sert ve ağır odunlu bir ağaç. Lutesyum'un simgesi
- 6- Tütsünün nazara iyi geldiğine inanılan bir ot.
- 7- Eski Mısır tanrılarının. Moluk Adalarında bir ada.
- 8- Andre (1869-1951 arasında yaşamış, "Kalpazanlar"ın Fransız yazarı.) Halk dilinde boyunduruğa alışkın öküç.
- 9- Aile anlamında yerel sözcük. Eski dilde bakma, bakış, göz atma.
- 10- Tüblek (1924-1995 arasında yaşamış, ölümünden sonra yazılan Ortadirek Albümü adlı bir yapıtı da bulunan, çok ödüllü karikatürcümüz.)'in Bakışı (Yunan Yönetmen Theo Angelopoulos'un 1995 yılında yaptığı filmi.

GEÇEN AY BULMACA ÇÖZÜMÜ

1	S	A	D	R	İ	E	R	T	E	M
2	E	L	U	A	R	D	R	R	U	
3	K	İ	L	M	A	N	R	O	C	K
4	T	A	P			A	N	Y	O	N
5	İ	G	D	İ	Ş		A	K	L	İ
6	M	A	R	N	E	L		A	L	
7	E		A	G	R	A	F		İ	P
8	L	İ	G		M	T	A		N	L
9	İ	R	O	N	İ		B	U	S	E
10	H	İ	N	E	N		L	R	B	

Bulmacayı doğru yanıtlayanlar arasından adçekmeyle belirlenecek bir kişiye kitap armağan edilecektir. Yanıtınızı Dergimizde yer alan Dernek adresimize bekliyoruz.

DİL DERNEĞİ KERİM AFŞAR ÖDÜLÜ

“Dil Derneği Kerim Afşar Ödülü”, 26 Eylül 2003’te, 71. Dil Bayramı’nda yitirdiğimiz, Dil Devriminin ödünsüz savunucusu Kerim Afşar’ın Türk tiyatrosuna verdiği emeği ve sanatçı kimliğini gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla düzenlenmiştir. Kerim Afşar’ın eşi Leyla Afşar’la Dil Derneği’nin birlikte düzenlediği ödül, “**oyun yazarları**”nı özendirmek için 26 Eylül 2014’te bir “**oyun**”a verilecektir.

Ödüle Katılma Koşulları

- 1) Yazarlar konu seçiminde özgürdür.
- 2) Ödüle aday olacak yapıtta Türkçenin yaratıcı olanaklarını kullanmadaki başarı yanında, yazınsal duyarlılık, sanatsal değer aranacaktır.
- 3) Ödüle, 1 Ocak 2013 ile 30 Haziran 2014 arasında ilk baskısı yayımlanmış bir yapıt ile yayımlanmamış dosya aday olabilir.
- 4) Yayımlanmış yapıtla başvuran yazar ya da yayınevi, yapıtta birden çok oyun varsa, içindeki hangi oyunun aday olduğunu bildirecektir.
- 5) Yayımlanmış yapıtın ya da dosyanın **altısı**, yazarın başvuru dilekçesiyle birlikte yazarın kendisince ya da yayınevince, Dil Derneği’ne (Konur Sok. 34/4 Kızılay-Ankara) gönderilecektir.
- 6) Yazarın, yaşamöyküsünü göndermesi zorunludur.
- 7) Ödüle son başvuru tarihi **5 Temmuz 2014**tür.
- 8) Ödül, **1.000,00 TL** olarak belirlenmiştir.
- 9) Ödül, tek bir oyuna verilecek, bölüştürülmeyecektir.
- 10) Ödüle, her yazar tek bir oyunla aday olabilir.
- 11) Ödül töreni, 26 Eylül 2014’teki, 82. Dil Bayramında yapılacaktır.
- 12) Seçici kurul; **Ahmet Levendoğlu, Üstün Akmen, Gülşen Karakadioğlu, Zeynep Kaçar ve Leyla Afşar**’dan oluşmaktadır.
- 13) Dil Derneği Yönetim Kurulu üyeleri ödüle aday olamazlar.

Bilgi için:

Tel. 0312- 425 83 60 / 417 33 27; belgeç. 0312- 417 33 28

www.dildernegi.org.tr

dildernegi@dildernegi.org.tr

DİL DERNEĞİ GÜRHAN UÇKAN KISA ÖYKÜ ÖDÜLÜ

Yitirdiğimiz değerli Yazar, Şair, Gazeteci Gürhan Uçkan'ın kişiliğini, düşüncelerini ve yapıtlarını gelecek kuşaklara aktarmanın yanı sıra, genç kuşakların dil duyarlılığını artırmak, yazınsal becerilerini değerlendirmek üzere, Dil Derneği ile İsveç Atatürkçü Düşünce Derneği tarafından, üniversite gençliği arasında, "Dil Derneği Gürhan Uçkan Kısa Öykü Ödülü" düzenlenmiştir.

Yarışmaya Katılma Koşulları

- 1) Ödüle, yalnızca üniversite öğrencileri "tek" bir öykü ile katılabilir.
- 2) Adaylar konu seçiminde özgürdür.
- 3) Ödül, "tek" bir öyküye verilir, bölüştürülmez.
- 4) Yarışmaya gönderilecek öykü, daha önce başka bir yarışmaya katılmamış ve yayımlanmamış olmalıdır.
- 5) Öykünün bilgisayarla yazılması; iki sayfa olması (6 bin vuruşu geçmemesi); CD'sinin gönderilmesi zorunludur.
- 6) Ödül, 750,00 (yedi yüz elli) TL'dir.
- 7) Ödüle başvuru, 1 Temmuz 2013'ten başlayacak, 28 Şubat 2014'te sona erecektir.
- 8) Yarışmacı, öyküsünü 6 kopya çoğaltarak, bir sayfaya adını, soyadını, özgeçmişini, açık adresini, telefonunu, e-postasını yazarak, 28 Şubat 2014 gününe dek Dil Derneği'ne (Konur Sok. 34/4 Kızılay-Ankara) gönderecektir. 28 Şubat 2014'ten sonra gelen ve postada geciken öyküler değerlendirilmeye alınmayacaktır.
- 9) Ödül töreni Mayıs 2014'te Ankara'da yapılacak, ödüle değer görülen öykünün yazarına bir belge ve anmalık sunulacaktır.
- 10) Seçici Kurul Cemil Kavukçu, Işık Kansu, Filiz Gülmez, Nermin Küçükceylan ve Günay Güner'den oluşmaktadır.

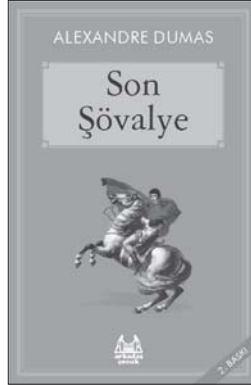
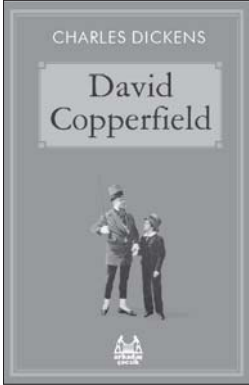
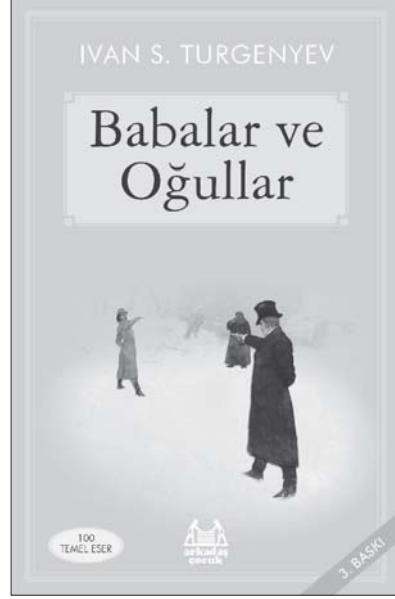
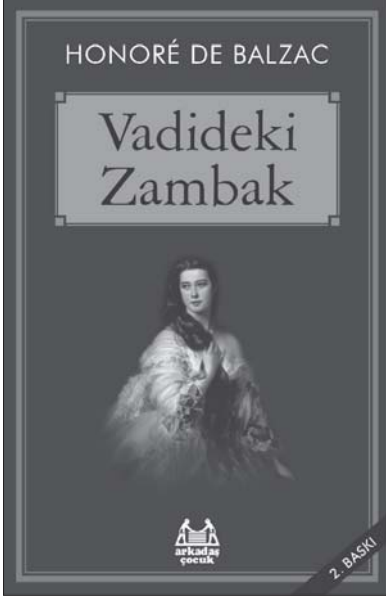
Dil Derneği - İsveç ADD

DÜNDEN BUGÜNE TÜRKÇENİN EN SAĞLIKLI SÖZVARLIĞI BU SÖZLÜKTE

**Genişletilmiş
3. Baskısı
Çıktı**

Gökkuşağı Klasikleri

Tel: 0312 396 01 11 • www.arkadas.com.tr